

Bohemia

2020. ÁPRILIS – 2021. MÁRCIUS
98 CZK • 3 EUR • 980 HUF

„ÉVKÖNYV”
„ROČENKA”

XXVIII. ÉVF. 1–4. SZÁM
www.bohemiabk.hu

Bohemia. Egy ország neve, Csehországé. És egy társaságé, a cseh kultúra magyarországi barátainak egyesületéé. Baráti körünk 1993 nyarán alakult. Célunk, hogy – miként a régi hidaeska Vyšší Brodnál vagy az Erzsébet híd a Dunán – összekössünk két partot, s hogy a magunk szerény eszközeivel átjárhatóvá tegyük a távolságot két nép, két kultúra, Prága és Budapest között. Ha csatlakozni kívánsz hozzánk, minden szerdán délután örömmel várunk törzshelyünkön, a Bem sörözőben (H-1027 Budapest, Bem rkp. 49.).

Bohemia. To je jméno jedné země, Čech. A také jméno jedné společnosti spolku maďarských přátel české kultury. Náš přátelský kruh vznikl v létě 1993. Naším cílem je spojit dva břehy, tak jako dva břehy spojují mosty: starý mosteček u Vyššího Brodu nebo Alžbetin most nad Dunajem. Svými skromnými prostředky bychom chtěli zkrátit vzdálenost mezi dvěma národy, dvěma kulturami, mezi Prahou a Budapeští. Jestliže se chcete k nám připojit, s radostí Vás uvítáme každou středu odpoledne na našem stálém místě v Bemově pivnici (H-1027 Budapest, Bem rkp. 49.).

Miloslav Kilián:
Az SK Slavia Praha
sportklub

Interjú Gál Adéllal,
a Cseh Centrum
új igazgatójával

Gratias agit 2020
kitüntetés
Zachár Ottónak

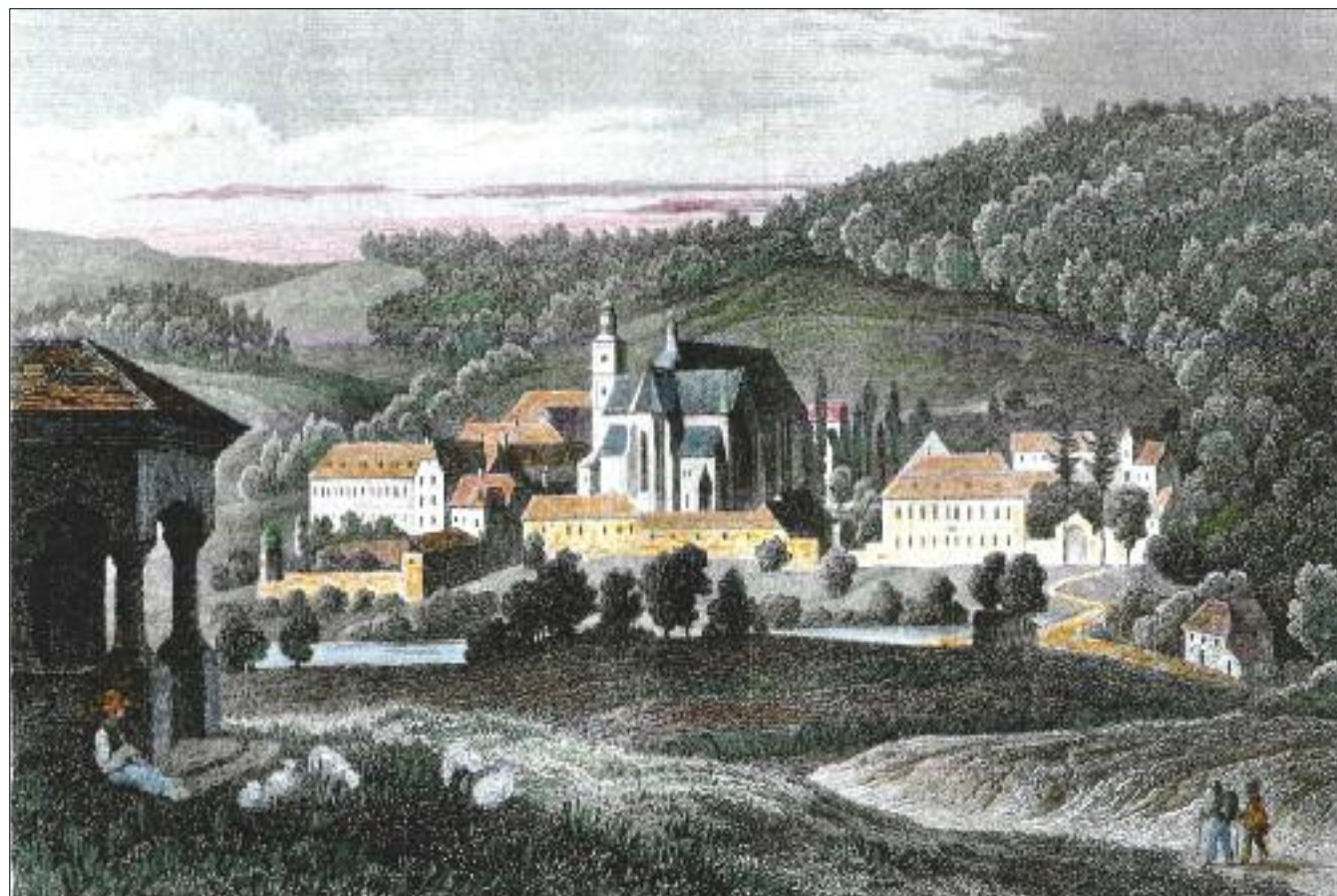
Hóvirágünnep,
Kersko, 2020

Prágai levél:
Interjú
Kateřina Bečkovával

In memoriam
Jiří Menzel
1938–2020

Milan Krajča:
Podmanini
Podmaniczky Balázs

MELLÉKLET:
Cseh múzeum

Lőrincz Zsuzsa és Luzsicza Lajos Árpád

Lőrincz Zsuzsa: Hullám, vegyes technika, drót, 2012

Luzsicza Árpád: Kerítéseim sorozatból, akril, vászon, 2020 – Lőrincz Zsuzsa: Jelek, színezett drót, papír, 2012

Lőrincz Zsuzsa: A lélek hullámai, színezett drót, 2015
Luzsicza Árpád: Kerítéseim sorozatból, 2020

TARTALOM

Gál Adél, a Cseh Centrum új igazgatója 32. oldal

Lőrincz Zsuzsa és Luzsicza Lajos kiállításából

(Fotó: Novotny Tihamér)

Közérdekű címek, telefonszámok

Bohemia tagtoborzó, impresszum

Tagnévsor 2020

Köszönetnyilvánítás

Egyesületi hírek 2020–2021 (Molnár Éva)

Hírek Csehországból 2020 (Molnár Éva)

Sporthírek Csehországból 2020 (Molnár Éva)

Miloslav Kilián: Az SK Slavia Praha sportklub

(Ford. Polgár László)

Cseh kisváros: Telč (Zachár Ottó)

Cseh évfordulók 2021-ben (G. Kovács László)

Ludvík Askenazy: A tojás (Ford. Zádor András)

A Budapesti Cseh Centrum

2020–2021. évi programjaiból

Interjú Gál Adéllal, a Cseh Centrum új igazgatójával

(Polgár László, ford. Molnár Éva)

A prágai Magyar Intézet 2020–2021. évi programjaiból

Gratias agit 2020 Zachár Ottó barátunknak

(Fotó: Mudrák Gabi)

Bohemia a cseh TV-ben és rádióban (Molnár Éva)

Receptek: Kuglófok

Példaképek: Egon Erwin Kisch, Miroslav Zikmund

(Polgár László)

Hóvirágünnep, Kersko, 2020 (Polgár László)

Prágai levél: Kateřina Bečková – interjú

(Martina Fialková, ford. Molnár Éva)

In memoriam: Jiří Menzel (G. Kovács László)

In memoriam: Körtvélyessy Klára (G. Kovács László)

Milan Krajča: Podmanini Podmaniczky Balázs

(Ford. Molnár Éva)

Barátainktól, barátainkról – 2020

Új könyvek

Képek barátainkról, barátainktól 2020

A szerkesztőség postaládájából

Lőrincz Zsuzsa és Luzsicza Lajos érdi kiállításáról

(P. Boros Ilona)

Lőrincz Zsuzsa és Luzsicza Lajos kiállításából

(Fotó: Novotny Tihamér)

MELLÉKLETEK:

Cseh múzeum (Zachár Ottó)

Z výstavy Zuzany Lőrinczové a Árpáda Luzsiczzy

(Foto: Tihamér Novotny)

Důležité adresy, telefonní čísla

Jak vstoupit do Bohemie, impressum

Seznam členů Bohemie v r. 2020

Poděkování

Z programů spolku Bohemia v r. 2020–2021

(Eva Molnárová)

Zprávy z Čech v r. 2020 (Eva Molnárová)

Sportovní zprávy z Čech v r. 2020 (Eva Molnárová)

Miloslav Kilián: SK Slavia Praha (Překl. László Polgár)

České městečko: Telč (Ottó Zachár)

Česká výročí v r. 2021 (László G. Kovács)

Ludvík Askenazy: Vejce (Překl. András Zádor)

Z programů Českého centra v Budapešti v r. 2020–2021

Rozhovor s Adélou Gálovou, s novou ředitelkou

Českého centra (László Polgár, překl. Éva Molnárová)

Z programů Maďarského institutu v Praze

v r. 2020–2021

Gratias agit 2020 pro pana Otu Zachára

(Snímky: Gabi Mudráková)

Bohemia v České televizi a rozhlasu (Eva Molnárová)

Recepty: Bábovky

Vzory: Egon Erwin Kisch, Miroslav Zikmund

(László Polgár)

Slavnosti sněženek, Kersko, 2020 (László Polgár)

Dopis z Prahy: Kateřina Bečková – rozhovor

(Martina Fialková, překl. Éva Molnárová)

In memoriam: Jiří Menzel (László G. Kovács)

In memoriam: Klára Körtvélyessy (László G. Kovács)

Milan Krajča: Blažej z Podmanína

(Překl. Éva Molnárová)

Naši přátelé ve světě v r. 2020

Nové knihy

Snímky od našich přátel

Z poštovní schránky redakce

O výstavě Zuzany Lőrinczové a Árpáda Luzsiczzy

(Ilona P. Borosová)

Z výstavy Zuzany Lőrinczové a Árpáda Luzsiczzy

(Snímky: Tihamér Novotny)

PŘÍLOHY:

České muzeum (Ottó Zachár)

In memoriam Jiří Menzel

Tagnévsor 2020

Alker Márta
Antal Ildikó Márta
Aranyosmaróthy Vilmos
Aranyosné Tar Júlia
Arday Lajos, Dr.
Ari Ilona

Bakos István
Balassa Bálint
Balassa Ferencné
Balogh Gyuláné
Bartus Miklósné
Bencés Emese
Benes Mária
Berta Gyula
Bite Mária, Dr.
Blaskó Gabriella
Blazsekné
Horváth Zsuzsanna
Bodnár Sándor
Bolevác Csaba

Bordás Anna
Botka Zoltánné
Böhm Géza
Czeizler Zsuzsa
Csapó Edina
Csárdi László
Cseréné
Kovács Magdolna
Csikós Tünde
Csikszenthy Júlia
Csomós Balázs
Csóri Erzsébet
Csöngé Ferenc
Csöngéné Fazekas Mária
Csörgő Lajosné

Diószegi Olga
Dobi Miklós
Dobi Miklósné
Dobozy Borbála

Engloner Attila, Dr.
Érdi Péter
Érdiné Karl Erzsébet
Ertl Oliver

Fekete László
Fenyőné
Klemm Magdolna, Dr.
Ferenczy Ingrid
Fodor Éva
Fóthi Erzsébet, Dr.
Fügediné Csóri Ágnes
Fülöp Istvánné

Gaál Rita
Gáspár László
Gazsy Csaba
Gergics Anna
Goldmann Jánosné
Gottwald László, Dr.
Gottwaldné Károlyi Mária

Gyurkó Györgyné

Hack András
Hagymásy András
Hajdú Ágnes, Dr.
Hámory Endréné
Havasi Béla
Heé Veronika, Dr.
Hegedüs Erika
Hegedüs István
Hegedüs Istvánné
Hegedüs Judit
Heiner Lajos, Dr.
Hidasi Judit, Dr.
Hídvégi Izabella
Horváth Remény, Dr.
Horváthné Dr. Barancsi Éva
Hrabéczy Klára

Illés Judit
Ipach Ildikó
Iványi Emőke, Dr.

Jähner Zoltán
Jakab Anna, Dr.
Jankovics Józsefné
Jánoska Péter
Jónás Gábor

Kádár Péter, Dr.
Kalapos Krisztián
Kálmánchelyi Istvánné
Kálmánchelyi Mária
Katona Lucia, Dr.
Kecskés László
Kecskés Lászlóné
Kékesiné Arany Mária
Kerekes Zsuzsa
Kis Szidónia
Kiska Oszkár
Kiss Gyöngyi
Kiss Julianna
Kiss Sándor, Dr.
Kiss Zsuzsanna
Kiss-Benedek Béláné
Kocsis Róbert
Kocsis Róbertné
Koltainé Serényi Judit
Kovács Ágnes
Kovács Anna, Dr.
Kovács Dénes
Kovács Istvánné
Kovács Sándor
Kovács Szabolcs
Köszegi Adrienne
Kövesi Gábor
Kristóné Boros Olga
Kuharik László
Kulcsár Sándor

Forrás:
Secesni móda, Praha,
nakl. Eon, 2012

Kúti Ferenc, id.
Kúti Ferenc, ifj.

Láng Péter
László Tamásné
Laukó Anna
Leéb György
Lehrner Zsolt
Lékai Vilma
Lengyel Éva
Liener Katalin
Lux Ambrus
Lux Balázs, Dr.
Lux Bálint
Lux Julianna

Madarász Vladimírné
Majtényi Edit
Martyán Lajos
Matéka László
Mautner Miklós
Méhes László Mátyás
Menyhárt Ildikó
Metlágel Krisztina
Mezővári Gusztávné
Molnár Attiláné
Molnár Éva
Mótusz Antalné

Mudrák Gabriella
Muskovics Józsefné
Muszka Erzsébet, Dr.

Nademlejnský Daniel
Nagy Irén
Nagy Sándorné
Nagy Tamás
Nagy Tiborné, Dr.
Nagyné
Bakos Amália
Németh István
Novák Ildikó

Ódor Attila
Ódor László
Orbán Csilla
Oswald Lórántné
Osztheimer Józsefné

Pádár Éva
Pádi Éva, Dr.
Patak Károlyné
Péter János
Péter Jánosné
Pleszel Sándor
Polgár László
Pollákné Tóth Ilona

Provaznik Tibor
Rác Anna Katalin
Radnai Károly
Rátz Péterné
Reményi Krisztina
Ress Imre
Romhányi András
Róna Gábor

Salgói József
Salgói Józsefné
Sárosi Margit Mária
Schallinger Károlyné
Scott Viorica
Sebestény, Franz A.
Simó Mária

Simonné Csepregi Zsuzsa
Szabó Gábor
Szabó Gáborné Mária
Szabó Péter
Szabó Péterné Ilona
Szalai Erzsébet
Szalai Zsuzsa
Szántai Konrádné
Szántó Erzsébet
Szántó György
Szathmári Ágnes
Száva Kamilla
Szenttornyai Mária
Szilágyi Béla
Szilágyi Béláné
Szilágyi Zsuzsanna

Tahin Gyula
Takács Ildikó
Takács Ilona
Támer Julianna
Telkes Sándor
Telkes Sándorné
Toldi Miklós
Tóth Gitta
Tóke Anna, Dr.
Tóke Mária
Traj Ferenc
Tuscher Tünde

V. Detre Zsuzsanna
Vadász Magda
Várbíró György
Varga Ádám
Vendl Szilvia
Vetula Eszter
Vnuk Miloš

Wehofer Rezső
Weichné Csikós Éva
Wesely György
Widengard-Réber Krisztina

Zachár Ottó
Zöldné Szabó Klára
Zsolnay Györgyné

**2020-ban összesen
217 fő fizetett tagdíjat.
Köszönjük!**

Köszönetnyilvánítás

A Bohemia Baráti Kör
a 2019. évi adóbevallások SZJA 1%-ának felajánlásából
2020-ban 202 031 Ft támogatásban részesült.
Hálásan köszönjük kitartó támogatóinknak!
Az összeget a szokásos működési költségekre fordítjuk
– a Bohemia BK grémiuma.

Lásd még: www.bohemiabk.hu

Ami volt... 2020

2020. január 22. és 29. – Hátzissákkal Indokínában I–II. (Bangkok, Kambodzsza, Vietnám) – *Menyhárt Ildi* barátunk vetítéses útibeszámolója a Bem Sörözőben.

2020. február 5. – A Cseh Paradicsomban – *Aranyosmaróthy Vilmos* és *Szabó Gábor* barátaink vetítéses útibeszámolója a Bohemia BK túsajáról, a Bem Sörözőben.

2020. február 8. és 22. – A Civilradio.net oldalon *Zachár Ottó* barátunkkal közvetítettek interjút a Bem Sörözőből, kérdezett *Torda Judit*: http://civilftp.civilradio.hu/hatvanon_tul/200208/200208_bohemia.mp3

2020. február 22. – Bohém Bohemia Farsangi Batyubál a Dover Házban Lady&Gentleman Carneval mottóval: zene, tánc, tombola, kvíz, italbüfé, játékok, vidám retró *Kaposvári Zdenka* vezényletével, *Janota Zoltán* zenebonájával. (Képriport: *Bohemia 2019/2020. 1–4. sz. 9. oldalon!*)

2020. március 4., 18 h – *Zachár Ottó* barátunk közép-európai történelmi előadás-sorozatának 5. része az 1795–1815 közötti időszakról, vetítéssel a Bem Sörözőben.

Eddig minden a tervek szerint haladt, majd...

2020. március 11-én Magyarországon is hivatalosan kihírdették a 2020 decemberében Kínából „világjáró” útjára elindult Covid-19 új koronavírus- okozta járványveszély szükségintézkedéseit, és a világjárvány (pandémia) miatt felfordult, illetve bezárult a világ... A láthatatlan ellenség, az ismeretlen betegség elleni küzdelem, védekezés mindenütt felülírta egész évre a terveket, tavasszal több mint két hónapos karanténba zárta az embereket, kötelező „divattette” a maszkviselést, a távolságtartást, visszafogta, próbára tette a gazdasági, társadalmi, kulturális, személyes kapcsolatokat, hogy új kommunikációs utakat keresve, újraszervezve ösztönlő még fegyelmetesebben „éljünk együtt” és kitartóan birkózzunk tovább a járvány második hullámával 2020. november 11. óta...

A Bohemia Baráti Kör sem volt kivétel, utazásaink, város- és múzeumlátogatásaink, összejöveteleink elmaradtak, illetve bizonytalan időre halasztódtak, vagy más formában, szerényebben, a biztonsági-egészségügyi intézkedések betartásával valósulhattak meg. Barátaink tudomásunk szerint ellenállnak a vírusnak, a kommunikációnk súlypontja rendszeres Hírleveleinkre tolódott, melyekben igyekeztünk közvetíteni fontos, vigasztaló, erőt adó híreket, tanácsokat, online linkeken megnyílt kulturális csemegéket, azaz a lelket tartani. Az elhúzó járványveszély-helyzet közepette is köszönjük barátaink érdeklődését, támogatását, és az örökbecsű szavakkal biztatjuk egymást a la Švejk: „Hát akkor a háború után este 6-kor!”

Addig egészség-megőrzéssel, türelemmel, figyelemmel, szolidaritással a „frontvonalon” harcolókkal vigyázunk mindnyájunkra! (Képek barátainktól a korlátozások idejéből lásd: 51. oldal!)

Íme a további leltár:

Ami elmaradt:

- 2020. március 10.** – Látogatás a ZWACK Múzeumban,
- 2020. április 15. és ősszel** – *Zachár Ottó* barátunk közép-európai történelmi előadás-sorozatának további részei a XIX. századtól,
- 2020. április 19–25.** – Kirándulások Prága és környékén *Szabó Gábor* barátunk vezetésével,
- 2020. május 14–20.** – Švejk anabázisa – körút *Zachár Ottó* barátunk szervezésében,
- 2020. június 7–13.** – Gyalogtúrák a Cseh Óriáshegységben (Krkonoše) *Szabó Gábor* barátunk vezetésével,
- 2020. július 19–25.** – Vízitúra a Sázaván *Szabó Gábor* szervezésében – 30 év óta először a gátak helyett *Ivan Mládek* és a Banjo Band vidám vizes videójával (Jez/Gát, 1976) vizgasztalódtunk ezen a linken: https://youtu.be/QiYEcW_g-AY, illetve jó néhányan hazai vizeken lapátoltak.
- 2020. július 30–augusztus 14.** – Baltikum V. körút *Zachár Ottó* szervezésében,
- 2020. augusztus 20–24.** – Strakonicei Nemzetközi Dudásfesztivál magyar dudásokkal *Zachár Ottó* szervezésében,

és a szerda esti egyesületi órák találkozói, beszélgetései, sörözései a Bem Sörözőben...

Ami mégis megvalósult

online módon
vagy limitált részvétellel:

2020. március 25. – Közgyűlés: 2019. évi beszámoló, 2020. évi tervek jóváhagyása e-mailek formájában bekapcsolódó résztvevőkkel.

2020. április 4. – Járványúzó téltemető–tavaszváró KISZE-túra *Bagaméri Andrea* barátunk vezetésével, bátor résztvevőkkel.

2020. április 6. – Bohemia folyóirat 2019/2020. évi 1–4. számának megjelenése előbb az OSZK EPA adatbázisában: <https://epa.oszk.hu/html/vgi/kardexlap.phtml?aktev=2020&id=2729>, a nyomdai példányok pedig 2020 júniusában kerülhettek postára.

2020. június 3. – A Bohemia Baráti Kör 27. születésnapja rendhagyó módon az Orczy-kertben szabad ég alatt, álló fogadás jellegűen, Marlenka tortákkal a fűvön megterítve, sörökkel a tóparti büfében. Tiszteletét tette *Bial Tibor*

cseh nagykövet és *Varga György* konzul úr is, jó hírt hozva Prágából. (Lásd: 2020. október 15.)

2020. június 20., 22., 24. – *Éva Molnár* a spolek Bohemia címmel a Bohemia Baráti Körrel készült kisfilm vetítése a ČT2 tévécsatorna Babylon című sorozatában. (Lásd még: 38. oldal!)

2020. június 24., 26., augusztus 26. – Bohemiások karantén utáni élő találkozói a XIII. Budapesti Cseh Sörnapokon és Ráadásán a WestEnd Millennium Tetőteraszán a járványügyi biztonsági előírásokat betartva.

2020. október 14. – Bohemia-körséta a budapesti Állatkertben *Mudrák Gabi* barátunkkal.

2020. október 15. – A cseh külügyminiszter *Gratias* agit-díjának átadása *Zachár Ottó* barátunknak a budapesti cseh nagykövetségen. (Lásd még: 35. oldal!)

2020. november 7. – Strakonice-pótló cseh–magyar–szlovák dudás est *Szokolay „Dongó” Balázs* dudás, multi-instrumentalista zenész és *Algod Aliz* énekes fellépésével a Dover Házban.

2020. november 13. – A Tandem Grafikai Stúdió kiadásában, *Molnár Éva* fordításában, a cseh KŰM, a Mucha Foundation és a Bohemia Baráti Kör támogatásával 15 év után újra megjelent *Jiří Mucha: Alfons Mucha* című non fiction élettrajzi regénye, a szecesszió nagymestere születésének 160. évfordulója tiszteletére. (Lásd még: 51. oldal és a hátsó borító!)

2020. december 16. – Bohemia-karácsony az új szabad téri törzshelyen, az Orczy-kertben, műsoron: cseh Betlehem (papírból), pár gyertya, szaloncukor, hamuba sült Bohemia-pogácsa, lélekmelegítő, biztató négylevelű matrica a jövőre nézve, *Zachár Ottó* barátunk vezette szakszerű kórséta a parkban.

2020. december 27. – Óév-búcsúztató, maszkos, távolságtartó gyalogtúra a Vértes hegység új Körtvélyesi kilátójához *Szabó Gábor* barátunkkal, aki ezen felül három túrát tarthatott egész évben.

Ami lesz... 2021. évi tervek feltételes módban

a járványügyi helyzettől függően!

2021. január 30., 15.05–15.30 h között a Český rozhlas Plus (Cseh Rádió Plusz) Mezi námi (Köztünk) című műsorának utolsó harmadában interjú hangzott el *Molnár Évával*, a Bohemia Baráti Körrel is – csehül. Készítette: *Rena Horvátová*. Visszahallgatható: <https://www.mujrozhlas.cz/mezi-nami> + megkeresni a dátumot és időpontot. (Lásd még: 39. oldal)

2021. február 22. – Bohemia-batyubál – ELHALASZTVA június 2-re.

2021. március 24. – Évi (megismételt) rendes Közgyűlés: az Elnökség+FB 2020. évi beszámolóit, 2021-es tervek, valószínűleg virtuálisan.

2021. május 12., 9 h – Látogatás a Soroksári Botanikus Kertben *Mudrák Gabi* barátunkkal.

2021. június 2. – A Bohemia BK 28. születésnapja bohém műsorral, filmvetítéssel, zene-bonával.

2021. július 31–augusztus 7. – Vízitúra ismét a Moldván – Pěknától Boršovig – *Zachár Ottó* barátunk szervezésében.

2021. szeptember 4–11. – Gyalogtúrák az Óriáshegységben *Szabó Gábor* barátunk vezetésével.

2021. október eleje – Prága és környéke – utazás gyalogtúrákkal, kiállítással, Bohemia és CSMMSZ-találkozóval *Szabó Gábor* és *Zachár Ottó* barátaink vezetésével.

2021. október 27. – Kórséta a Budapest Állatkertben *Mudrák Gabi* barátunkkal.

2021. december 15. – Adventi koncert prágai vendégekkel + Bohemia-karácsony.

2021. december – *Bohumil Hrabal* visszaemlékezései gyerekkorára – könyvmegjelenés.

Egyéb év közbeni programok alkalmanként, zömében szabadterén, a lehetőségekhez mérten: – *Szabó Gábor* gyalogtúrái, *Zachár Ottó* történelmi kiselőadásai, *Czirok Mari* budapesti városrész-sétái, – *molnárová* óvatos kis csoportos múzeum-látogatásai, miközben a hírlevelekben folyamatosan kínálunk érdeklődő barátainknak cseh–magyar virtuális programokat, online műsorokat!

Szabó Gábor üzenete 2021-re: *Kedves Barátaink! Tekintettel a hosszúnak ígérkező járványügyi helyzetre valószínű, hogy leghamarabb belföldi kirándulásokat tehetünk. A kirándulások vezetésére, szervezésére vállalkozhatnak helybéli tagjaink is, akik jól ismerik a saját városukat, környéküket. Várjuk jelentkezésüket! Szívesen segítünk bárminek, aki kirándulást szeretne szervezni... Reméljük, így még barátságosabb társaság leszünk!*

Vigyázzunk magunkra, egymásra s maradjunk talpon! – A Bohemia Baráti Kör grémiuma.

Összeállította: *Molnár Éva*
Fotók: *Aranyosmaróthy Vilmos,*
Mudrák Gabi, Zachár Ottó

Hírek Csehországból

2020. január 1–december 31.

2020. január 1. és 5. – A ČT1 bemutatta a V4-osztrák koprodukcióban készült *Mária Terézia* minitévésorozat 2019-ben forgatott 3. és 4. részét. A főszerepben az osztrák *Stefanie Reinsperger* mint *Mária Terézia* és a cseh *Vojtěch Kotek* mint *Lotharingiai Ferenc István*, az uralkodónő férje. (Az 1–2. részt *Mária Terézia* fiatal koráról 2018/19 fordulóján vetítették, illetve ismételték a V4-ek televíziói, köztük a Duna TV is.)

Ivan Passer

babám (1967), emlékezetes önálló filmje az Intim megvilágításban (1965). **2020. január 10.** – Bejelentették, hogy május 1-től Csehországban a csapolt sör adója 21 százalékról 10 százalékra csökken – a vendéglátóhelyeknek az adóhivatalhoz bekötött pénztárgépek miatt elszorított forgalom-csökkenése kompenzálására.

2020. január 14. – Sanghaj mindenféle hivatalos kapcsolatot megszakított Prágával, miután a cseh főváros testvérvárosi egyezményt írt alá Tajpejjel.

2020. január 17. – A Cseh Statisztikai Hivatal közlése szerint Csehországban 2010-ben a munkavállalóknak még csak 6 százalékát tették ki a külföldiek, 2019 júniusában már több mint 13 százalékát.

2020. január 26. – Csehország ellenőrizni kezdte a prágai repülőtérén az országba érkező utasokat, nem mutatnak-e az új koronavírus-fertőzésre, azaz a Covid-19 okozta tüdőgyulladásra utaló tüneteket. Január 31-én már az összes repülőtérre kiterjesztették az ellenőrzést.

2020. január 27. – *Andrej Babiš* kormányfő menesztette *Vladimír Krémlik* közlekedési minisztert a személyautók számára 2021-től bevezetendő elektronikus sztrádamatricák közbeszerzési botránya miatt, és a tárca vezetésével *Karel Havlíček* miniszterelnök-helyettest, ipari és kereskedelmi minisztert bízta meg. Hatvan önkéntes cseh számítógépes szakember Prágában két nap alatt ingyen elkészítette a cseh elektronikus sztrádamatricák tájékoztatási rendszerét és hivatalosan felajánlották az államnak. Az illetékes állami hatóságok által nyílt pályázatán nélkül megbízott Asseco Central Europe

2020. január 2. – *Zuzana Čaputová* szlovák köztársasági elnök mások mellett magas szlovák állami kitüntetésben részesítette posztumusz *Milada Horáková* cseh politikust, akit 1950-ben a csehszlovák igazságszolgáltatás koholt vádak alapján halálra ítélt.

2020. január 5. – Prágában három évi renoválás után átadták az 1888 óta működő Állami Opera felújított épületét, az ünnepélyes megnyitón jelen volt *Andrej Babiš* cseh és *Orbán Viktor* kormányfő is.

2020. január 10. – A nevadai Renóban 86 éves korában elhunyt *Ivan Passer* filmrendező, forgatókönyvíró, a cseh új hullám nagy nemzedékének neves képviselője, aki 1969-ben *Miloš Formann*al együtt emigrált Csehszlovákiából az Egyesült Államokba. *Formann*al közös otthoni művük *Egy szősz szerelme* (1965), *Tűz van,*

társaságnál ez a rendszer eredetileg 401 millió koronába (5,213 milliárd forint) került volna.

2020. január 28. – *Kifli.hu* néven új online szupermarket és piactér nyílt Magyarországon egy már működő cseh rendszer bevezetésével.

2020. január 30. – A Kínában elindult Covid-19 új koronavírus-járvány terjedése miatt a cseh külügy-minisztérium leállította a vízumok kiadását a kínai állampolgároknak. Február 2-án ideiglenesen leállt a közvetlen légi közlekedés Csehország és Kína között. Február 17-én a cseh kormány úgy döntött, hogy Csehország humanitárius segélyt (7 tonnányi egészségügyi felszerelést) küld Kínába a koronavírus elleni küzdelemhez.

2020. január 30. – A cseh idegenrendészet 2019-ben Csehországban 5677 illegálisan tartózkodó külföldi állampolgárt azonosított, 685-tel többet, mint 2018-ban.

2020. február 2. – Hetvenegy éves korában *Ann Arborban* (Michigan állam) meghalt *Ivan Král* cseh származású amerikai zeneszerző, basszusgitáros, producer és filmkészítő, aki pályafutása alatt a többi között *Patti Smith*-szel, *Iggy Popp*al, *David Bowie*-val és a *Blondie*-vel dolgozott együtt.

Ivan Král

2020. február 3. – Csehországban nemzeti gyásznapot tartottak a parlament felsőházának január 20-án váratlanul elhunyt elnöke, *Jaroslav Kubera* tiszteletére. A Szenátus február 19-én *Miloš Vystrčil*t választotta új elnökévé.

2020. február 7. – Több mint 22 millió vendég szállt meg 2019-ben a csehországi szálláshelyeken, ami 3,5 százalékkal több, mint 2018-ban.

2020. február 13. – Csehországban országosan bevezették azt a mobiltelefonos alkalmazást, amely a segélyszolgálati hívószámok feltárászásakor automatikusan meghatározza majd a telefonáló hollétét is.

2020. február 13. – *Stanislav Krečeket* választották Csehország új emberi jogi biztosává, amit azonban a jobboldali ellenzék és a sajtó is támadott. Március 1-jén a Milliő pillanat a demokráciáért nevű civil szervezet Prágában tüntetést szervezett az új ombudsman megválasztása ellen.

2020. február 18. – A cseh alkotmánybíróság döntése értelmében Csehországban továbbra is teljes egészében érvényes a jelenleg hatályos összeférhetetlenségi törvény, beleértve a 2017 januárjában elfogadott módosításokat is.

2020. február 19–23. – Budapesten a Toldi moziban rendezett Cseh Filmkarneválnál hét vetítés keretében hat filmet láthatott a közönség a 2019. év új cseh filmalkotásából. (Lásd: *Bohemia*, 2019/2020. 1–4. sz. 34. o.)

2020. február 20. – Csehországban 2019 végén 595 881 külföldi állampolgár élt átmeneti vagy hosszútávú tartózkodási engedéllyel, ami 28 950 fővel több, mint 2018 végén.

2020. február 21. – Száz darab VW e-up! elektromos gépkocsival Prágában megkezdte működését a GreenGo magyar autómegosztó cég. A kocsikat mobilapplikáción keresztül lehet kölcsönözni.

2020. február 24. – A prágai városi önkormányzat *Zdeněk Hřib* kalózpárti főpolgármester javaslatára úgy döntött, hogy *Borisz Nyemcov* meggyilkolt orosz ellenzéki politikusról nevezik el a prágai orosz nagykövetség előtti teret, amely eddig a Pod kaštany (Gesztenyék alatt) nevet viselte.

2020. február 28. – A prágai fővárosi bíróság tízévi börtönrre ítélte *Samer Shehadeh* egykori prágai imámot terrorista csoporthoz való tartozásért és terrorizmus támogatásáért.

2020. február 29. – Szlovákiában parlamenti választást tartottak, amelyen 24 politikai csoportosulás indult és hat jutott be a Szlovák Nemzeti Tanácsba. A választást a jobboldali Egyszerű Emberek és Független Személyiségek (OLaNO) nyerte korrupcióellenes kampányával (25 százalék). Az eddig kormányzó Smer–SD 18 százalékos eredménnyel második helyen végzett. A kormánykoalíció másik két pártja, a Szlovák

Nemzeti Párt és a Most–Híd kiesett a parlamentből, *Bugar Béla*, a Most–Híd párt elnöke lemondott. Nem jutott be a parlamentbe a Magyar Közösségi Összefogás, amelynek az elnöke, de az MKP teljes elnöksége is lemondott. Az önálló szlovák állam megalakulása óta először nem került be magyar párt a parlamentbe. *Zuzana Čaputová* államfő az OLaNO elnökét, *Igor Matovič*ot kérte fel kormányalakításra, aki koalíciós megállapodást kötött a jobboldali, populista Család Vagyunk (SR), a jobboldali neoliberalis, euroszeptikus Szabadság és Szolidaritással (SaS), valamint a jobb-közép, centrista liberális Az Emberekért (ZL) párttal. (Lásd még: 2020. március 21.)

2020. március 2. – Csehországban is megjelent a Covid-19 új koronavírus. Leállították a közvetlen légi kapcsolatokat Dél-Koreával és három nagy észak-olaszországi várossal, Milánóval, Velencével és Bolognával, de a járvány rohamosan terjedt a következő két hónapban. Március 22-én meghalt az új koronavírus okozta Covid-19 betegség első áldozata, április 30-án már 227 volt ez a szám. Addig több mint hétezeren fertőződtek meg és 3100-an gyógyultak meg. A napi adatokat az egészségügyi minisztérium honlapja folyamatosan közli.

2020. március 6. – A Cseh Statisztikai Hivatal közlése szerint Csehországban 2019. év végén 34 125 korona (443 625 forint) volt az átlagbér, éves szinten 7,1 százalékkal több, mint 2018 végén.

2020. március 7. – Kihírdették a Cseh Oroszlán-(film)díj győzteseit: az Oscar-díjra jelölt *Festett madár* című film kilenc díjat vitt el, közte a legjobb rendezésért és az év legjobb filmjéért járó díjat is. Rendezte *Václav Marhoul* a lengyel *Jerzy Kosiński* regénye alapján. A Tulajdonosok című film kapta a legjobb női főszereplő (*Tereza Ramba*), a legjobb női mellékszereplő (*Klára Melišková*) és a legjobb forgatókönyv díját (*Jiří Havelka* rendező). (Lásd még: 2020. október 18.)

2020. március 9. – A cseh kormány 600 millió koronát (8 milliárd forint) különített el arra a célra, hogy áprilistól kamatmentes kölcsönt vehessenek fel a koronavírus-járvány következtében keletkezett pénzügyi problémáik áthidalására a cseh vállalkozók.

2020. március 10. – Csehországban kórházlátogatási tilalmat rendeltek el, megtiltották a nyugdíjasotthonok látogatását az új koronavírusos járvány terjedése miatt. 11-én meghatározatlan időre felfüggesztették az oktatást az általános- és közép-iskolákban, és már előző nap estétől megtiltottak minden százfősnél nagyobb nyilvános rendezvényt.

2020. március 11. – Idő előtt befejezte ülészetét a cseh parlament alsóháza, a képviselőház.

2020. március 11. – Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) több kontinensre kiterjedő világjárványnak, azaz pandémiának minősítette a Kínából kiindult Covid-19 koronavírus-fertőzést. (Magyarországon aznap hirdették ki veszélyhelyzetet és a vele járó intézkedéseket.)

2020. március 13. – A cseh kormány rendkívüli ülésén – az ország modern kori történetében először – szükségállapotot hirdetett ki 30 napra az új koronavírus terjedése miatt az országban, kötelező korlátozó óvintézkedések megtételére, a karantén-szabályozásra, gyülekezésre, kijárási vonatkozólag. Április 7-én a cseh képviselőház április 30-ig, április 28-án pedig május 25-ig meghosszabbította a szükségállapotot a kormány kérésére.

2020. március 14. – Csehországban minden kiskereskedelmi egységet és vendéglátóhelyet bazárattak, ez alól csak a szupermarketek, a benzinkutak, a gyógyszertárak, az elektronikai cikkek, valamint az állateledelt árusító boltok és az újságárusok voltak kivételek. Számos vállalat, vállalkozás leállt.

2020. március 16. – A cseh kormány országos vesztegárat rendelt el március 24-ig. Külföldi állampolgárok nem léphettek be Csehországba, a cseh állampolgárok pedig nem utazhattak külföldre az új típusú koronavírus terjedése miatt. A kormány 24-én újabb héttel, 30-án pedig április 11-ig meghosszabbította az országos vesztegárat.

2020. március 16. – A cseh államnak mintegy 120 tonna egészségügyi eszközt adományozott az a prágai PPF befektető csoport, amelynek

tulajdonosa *Petr Kellner*, a leggazdagabb cseh állampolgár.

2020. március 16. – A prágai önkormányzat arcmaszkk kötelező használatát rendelte el visszavonásig a fővárosi tömegközlekedési eszközökön.

2020. március 17. – Nyilvánosan elnézést kért *Andrej Babiš* cseh miniszterelnök, hogy az országban nagy hiány jelentkezett a védőmaszkokból. Önkéntes mozgalom indult arcmaszkok otthoni gyártására és adományozására.

2020. március 17. – Az Európai év fája versenyen a cseh résztvevő, a Cseh-Morva-fennsíkon egy sziklanyúlványon élő erdei fenyő győzött a február végén zárult online szavazáson.

2020. március 19. – A cseh kormány Csehországban mindenki számára kötelezővé tette az orrot és száját eltakaró viselését a köztereken. (Lásd még: 2020. május 25.)

David Černý kortárs művész alkotása: Franz Kafka 10 tonnás, 42 szeletből álló, mozgó fejszobra is szájmazskot kapott Prága belvárosában

2020. március 21. – A februári szlovákiai parlamenti választások után leköszönt a *Peter Pellegrini* vezette előző kormány, és az államfő kinevezte az új szlovák koalíciós kormány tagjait, ezzel hivatalba lépett *Igor Matovič* miniszterelnök és kormánya.

Igor Matovič szlovák politikus, médiavállalkozó, parlamenti képviselő 1973. május 11-én született Nagyszombaton (Trnava). Felsőfokú tanulmányait a pozsonyi Comenius Egyetemen végezte (1993–1998). 2011-ben megalapította az Egyszerű Emberek

és Független Személyiségek elnevezésű pártot. A párt 2012-ben 8, majd 2016-ban már 11 százalékot kapott a parlamenti választásokon, míg a 2020-as voksolást 25%-kal megnyerte. Nős, két leánygyermek apja.

2020. március 24. – A cseh képviselőház rendkívüli ülésén szociális, pénzügyi és gazdasági intézkedéscsomagot fogadtak el a koronavírus-járvány következményeinek kezelésére.

2020. március 26. – Prágában, a Szent Henrik és Kunigunda-templom kertjében *Balga Zoltán* atya kezdeményezésére *Boros Miklós* nagykövet és a prágai magyar szervezetek képviselői közösen emlékfát ültettek *Esterházy János* tiszteletére, az egy évvel korábban Krakkóban kezdődött boldoggá avatási pere emlékeztetére.

2020. március 27. – A cseh egészségügyi tárca elrendelte, hogy az időotthonokban a rendelkezésre álló ágykapacitás tíz százalékát el kell különíteni és fel kell készíteni a koronavírusos esetek kezelésére.

2020. március 30. – Csehország délmorvaországi területén elkezdtek az úgynevezett intelligens karanténrendszer tesztelését. (Lásd még: 2020. május 1.)

2020. március 30. – A cseh kormány úgy döntött, hogy a koronavírus-járvány által sújtott csehországi vállalatok állami támogatást kapnak alkalmazottaik bérére, mely programot április 27-én május végéig meghosszabbította.

2020. április 1. – A cseh kormány április 24-ig meghosszabbította a német és az osztrák határon a koronavírus-járvány miatt március közepén bevezetett ellenőrzéseket.

2020. április 2. – Az Európai Unió luxemburgi székhelyű bíróságának ítélete szerint Lengyelország, Magyarország és Csehország nem teljesítette az uniós jogból eredő kötelezettségeit,

amikor megtagadta a nemzetközi védelmet kérelmezők áthelyezésére szolgáló ideiglenes mechanizmusnak való megfelelést. *Andrej Babiš* cseh kormányfő szerint nincs jelentősége annak, hogy Csehország kvótaüggyben elveszítette a pert az Európai Unió luxemburgi székhelyű bíróságán. Úgy véli, a fontos az, hogy Csehország semmiféle migránsokat nem fog befogadni, a kvóták pedig időközben megszűntek.

2020. április 3. – A cseh főváros illetékes kerületének polgármestere eltávolította a helyéről *Ivan Konyev* szovjet marsallnak, a Prágát a náci megszállás alól 1945 májusában felszabadító első ukrán front parancsnokának köztéri szobrát. 10-én moszkvai bejelentés szerint büntetőeljárás indult Oroszországban a marsall prágai szobrának eltávolítása ügyében. (Lásd még: 2020. április 27.)

2020. április 7. – A cseh kormány elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely megakadályozná, hogy a kulcsfontosságú cseh cégek kockázatosnak minősíthető külföldi befektetők tulajdonába kerüljenek.

2020. április 9. – Csehországban egyszeri 25 ezer koronás (337 500 forint) azonnali támogatást kapnak az államtól az önfoglalkoztatók. A kormány javaslatát a képviselőház után a szenátus is jóváhagyta. 17-én a cseh kormány a járványügyi korlátozásokat teljes feloldásáig meghosszabbította az önfoglalkoztatók és a kisvállalkozók vissza nem térítendő állami pénzügyi támogatását.

2020. április 10. – Ettől kezdve kötelezően új koronavírus-teszteknek kell alávetnie magát az időotthonok és más hasonló intézmények összes alkalmazottjának Csehországban.

2020. április 10. – Ausztria a Csehországból és Szlovákiából beutazókra is kiterjesztette a koronavírus-járvány miatti egészségügyi ellenőrzést határátlépéskor.

2020. április 14. – A cseh kormány öt szakaszos terve szerint Csehországban április 20-tól kezdve fokozatosan újra megnyitják a március közepén bezárt üzletek, szolgáltatások, piacok és az iskolák, de a szájmazsk köztéri használata továbbra is kötelező.

Európa-szerte több országban (Ausztriában, Dániában, Litvániában, Norvégiában, Spanyolországban és Olaszországban) is lazítottak a járványügyi intézkedéseken.

2020. április 16. – Elhunyt *Gene Deitch*, a második házassága révén 1960 óta Prágában élő Oscar-díjas amerikai animációs filmrendező. 95 éves volt. 1960-ban nyerte el a legjobb rövid animáció Oscar-díját Deitch Munro című rövid animációs filmjével. A hatvanas évek elején ő rendezte a Tom és Jerry rajzfilmsorozat 13 epizódját, illetve több részt jegyzett a Popey, a tengerészből is. Az 1989-es bársonyos forradalom után megjelent For the Love of Prague című memoárjában számolt be a csehszlovák szocializmusban átélt éveiről.

2020. április 17. – A cseh kormány április végétől újra engedélyezte a nyilvános miséket és az egyházi rendezvényeket a csehországi templomokban.

2020. április 23. – A prágai városi bíróság hatályon kívül helyezte a cseh egészségügyi minisztériumnak a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos négy rendeletét, amelyek korlátozták az állampolgárok szabad mozgását, a kiskereskedelmet és a szolgáltatásokat. A közterületeken legfeljebb tíz ember csoportosulását engedélyezték.

2020. április 27. – *Tomás Petříček* cseh külügyminiszter kijelentette, hogy Csehország kész tárgyalni Moszkvával *Ivan Konyev* volt szovjet marsall egy prágai köztérről nemrég eltávolított szobrának Oroszországba szállításáról. 30-án *Szergej Lavrov* orosz külügyminiszter Moszkvában úgy nyilatkozott, hogy a Prágát felszabadító szovjet marsall szobrának eltávolításával Csehország „durván megszegte” a kétoldalú baráti kapcsolat alapjairól 1993-ban aláírt szerződést, és párbeszédet sürgetett.

2020. április 28. – A cseh kormányülésen jelentős fizetéskiegészítéseket határoztak el a koronavírus-járvány ellen küzdő cseh katonák, rendőrök, vámosok és tűzoltók számára.

2020. május 1. – Csehországban bevezették az „intelligens karantént”, azaz országos szinten használják a mobilszolgáltatók adatait a koronavírus-fertőzöttek kontaktszemélyeinek meghatározásához az előző öt napban.

2020. május 1. – Prága Reporyje nevű elővárosában emléktáblát kaptak az Orosz Felszabadító Hadsereg (ROA) katonái, akik 1945-ben álltak a prágai felkelők oldalára, bekapcsolódtak a németek elleni harcokba és segítették a cseh főváros felszabadítását. Az emlékhely tervét már korábban éles orosz és cseh bírálatok érték.

2020. május 3. – CNN Prima News néven új cseh-amerikai kereskedelmi televízió indult Csehországban.

2020. május 4. – A cseh államügyészség hamis tanúskodás miatt vádat emelt *Petr Nečas* volt cseh kormányfő ellen.

2020. május 5. – A magyarországi Gazdasági Versenyhivatal (GVH) versenyfelügyeleti eljárást indított az Alza.hu Kft.-vel és az Alza.cz a.s.-el szemben, mert véleménye szerint a vállalkozások agresszív értékesítési módszert alkalmaznak, amellyel megsérthették a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmát.

2020. május 7. – Csehországban eddig 7979 személynél mutatták ki a koronavírus-fertőzést, a betegek több mint fele, 4214 ember azonban már meggyógyult.

2020. május 7. – A cseh kormány pénzügyi jutalmakat hagyott jóvá a koronavírus-járvány elleni küzdelemben helytálló mentőknek és a szociális szférában dolgozóknak.

2020. május 11. – Két hónapos szünet után Csehországban újra megnyitották a bevásárlóközpontok, a vendéglők teraszai, a fodrászatok és más szolgáltatások, amelyek a koronavírus-járvány miatt március közepe óta zárva voltak. A kormány május 4-i döntése értelmében Csehország e napon felújította a határokon átmenő autóbussz és vasúti személyszállítást.

2020. május 11. – Prágában 89 éves korában hosszú betegség után elhunyt *Miloslav Stingl* cseh író, néprajzkutató, „Csehország egyetlen indián

törzsfőnöke” – mivel 1971-ben az észak-amerikai kikapu törzsi megajándékozta őt a tiszteletbeli törzsfőnöki címmel és az Okima (Vezető) indián névvel. Az észak- és dél-amerikai indiánokról, valamint a Csendes-óceán térségében élő őslakosságról szóló útleírásai Magyarországon is ismertek.

2020. május 12. – A cseh pénzügyminisztérium közölte, hogy a kormány eddig mintegy 1130 milliárd korona (15 255 milliárd forint) értékű intézkedéseket hozott a pandémia következményeinek enyhítésére, ami a cseh bruttó hazai termék (GDP) 20,4 százalékának felel meg. Néhány cseh gazdasági szakértő bírálta, illetve kétségbe vonta a minisztériumi statisztika hitelességét.

2020. május 17. – Ausztria – Németország, Lichtenstein és Svájc mellett – Csehország, Szlovákia és Magyarország irányába is enyhítette a határellenőrzéseket.

2020. május 18–június 6. – A pandémia miatt csak online valósult meg a 75. Prágai Tavasz nevű nemzetközi komolyzenei fesztivál, 11 élő koncertet tettek ingyen látogathatóvá a www.festival.cz weboldalon.

2020. május 20. – A Cseh Sörfőzők és Malátázók Szövetségének közleménye szerint 2019-ben 21,6 millió hektoliter sört főztek Csehországban, 1,6 százalékkal többet, mint 2018-ban. Az egy főre jutó éves sörfogyasztás pedig 142 liter volt.

2020. május 22. – A prágai cseh Nemzeti Múzeum kiállítást rendezett a koronavírus-járvány elleni védekezés jelképeként tekintett arcmaszkokból.

2020. május 25. – Enyhültek, illetve módosultak az addig kötelező általános köztéri maszkviselés szabályai Csehországban. (Lásd még: 2020. jún. 1.)

2020. május 25. – Két és fél hónapos szünet után Csehországban újra megnyitották az általános iskolák alsó tagozatait, a vendéglők, a szállodák, a strandok, a múzeumok, újra látogathatók a kórházak és az időotthonok. Újra kinyitottak a csehországi várak és kastélyok. A Nemzeti Múemlékvédelmi Hivatal (NPÚ) 125–130 millió koronás (1,7–1,8 milliárd forint) bevételtől esett el a karantén-idő alatt.

2020. május 26. – Csehország újra szabaddá tette államhatárainak átlépését, az ellenőrzéseket ezután szűrőpróbaszerűen végzik. 27-től kezdve a cseh, a szlovák és a magyar

miatt lemondott rendezvények ellenére továbbra is itt van velünk”, de fennmaradásuk érdekében nem csak a közönség támogatására, de állami támogatásra is szükségük van.

2020. október 15–25. – A szűkített keretek között megrendezett római filmfesztiválon, A mozi római ünnepén csak 24 játék- és dokumentumfilm versengett, és a cseh *Slávek Horák Havel* című filmje nyerte a Legjobb játékfilmnek járó fődíjat.

2020. október 17. – A cseh hadsereg ötszáz ágyas tábori kórház építését kezdte el Prága északi részén fekvő Letňany kiállítási területen.

2020. október 18. – A szolnoki Alexandre Trauner Art/Film Fesztiválon a *Festett madár* című, cseh–szlovák–ukrán koprodukciós film nyerte a legjobb látványtervezésért járó díjat.
(Lásd még: 30. oldal!)

2020. október 18. – A cseh kormány koronavírussal kapcsolatos óvintézkedései ellen tiltakoztak a prágai Óvárosi téren, ami a tüntetők és a rendőrség erőszakos összecsapásába torkollott. 28-án ismét tüntetéseken követelték a korlátozó intézkedések megszüntetését.

2020. október 19. – A cseh kormány 500 millió korona (6750 millió forint) támogatást határozott el világjárvány következtében súlyos károkat szenvedett utazási irodák, ügynökségek és idegenvezetők segítésére.

2020. október 19. – Az állami egészségügy alkalmazottai Csehországban 10–10 százalékos alapteremlést kapnak 2021-ben és 2022-ben, az egészségügyi szakszervezeti közlés szerint.

2020. október 20. – Prágában – trónra lépésének 280. évfordulója napján – felavatták *Mária Terézia* Habsburg uralkodó első csehországi szobrát, *Jan Kovářík* szobrász és *Jan Proksa* építész öt és fél méter magas alkotását a Prašný mostnál lévő hasonló nevű parkban. A köznyelv máris sakkfigurának hívja.

2020. október 21. – Kormánydöntés értelmében Csehországban a köztereken is újra kötelező a maszk viselése a koronavírus-járvány miatt.

2020. október 23. – Távozott tisztségéből *Roman Prymula* cseh egészségügyi miniszter, miután a sajtó rajtakapta, hogy 21-én éjjel egy vendéglőben találkozott *Jaroslav Faltyn*nel, a kormányzó ANO mozgalom képviselőházi frakciójának vezetőjével. 29-én *Jan Blatný* lett az új cseh egészségügyi miniszter.

2020. október 26–30. – Az online térben megtartott 24. Ji.hlava Nemzetközi Dokumentumfilm Fesztiválon 2020 legjobb dokumentumfilmje a „White on White” cseh–szlovák film lett, rendezte: *Viera Čádkanyová*.

2020. október 28. – Éjszakai kijárási tilalom lépett érvénybe Csehországban

– egyelőre november 3-ig, a szükségállapot lejártáig – a 26-i kormánydöntés alapján. (Lásd még: 2020. október 30.)

2020. október 28. – A cseh parlament alsóháza terrorszervezetté nyilvánította a Hezbollah libanoni radikális síita mozgalmat, annak politikai és katonai szárnyát egyaránt.

2020. október 28. – Prágában leégett a Szent Mihály-fatemplom, amelyet 1929-ben vittek az akkor Cseh-szlovákiához tartozó Kárpátaljáról a fővárosba, az államalapítás 10. évfordulója alkalmával.

2020. október 30. – A képviselőház rendkívüli ülésén Csehországban november 20-áig meghosszabbították a november 3-án lejáró szükségállapotot. (Lásd még: 2020. november 18.)

2020. november – A súlyosbodott járványügyi helyzet – a napi fertőzöttek száma meghaladta a 15 ezret, az elhunytaké az ötezret közelítette –, míg a hónap végére javuló tendenciát mutatott.

2020. november 10–22. – A Verzió Nemzetközi Emberi Jogi Dokumentumfilm Fesztivál online

térben valósult meg „Közelebb egymás valóságához” jelmonddal.

2020. november 18. – A cseh képviselőház a 20-án lejáró szükségállapotot december 12-ig meghosszabbította. (Lásd még: 2020. december 4.)

2020. november 23. – A cseh kormány hatályon kívül helyezte a nem akut, tervezett műtétek elhalasztását előíró rendeletét, miután lassult az új koronavírus-járvány terjedése.

2020. december 3. – A cseh kormány november 29-i döntése értelmében feloldották a koronavírus terjedése miatti korlátozások egy részét, a fertőzések egy hónapig tartó csökkenése után, de a járványhelyzet két hét után ismét romlott. (Lásd még: 2020. dec. 9., 14.)

2020. december 4. – Prágában 96 éves korában elhunyt *Antonín J. Liehm*, cseh újságíró, író, kiadó, műfordító, a Lettre International európai kulturális folyóirathálózat alapítója. 1969-ben Párizsba emigrált, ahol 32 évet élt, az Egyesült Államokban 12 évet töltött, ahol amerikai állampolgárságot kapott. 2013-ban Párizsból visszatelepült Prágába. 1984-ben *Paul Noirot* íróval együtt alapította meg a Lettre International magazint.

2020. december 9. – A cseh képviselőház a koronavírus-járvány romló helyzete miatt december 23-ig meghosszabbította a szükségállapotot, 22-én pedig 2021. január 22-ig.

2020. december 14. – A cseh kormány kétheti enyhítés után 18-ától újra megszigorította az óvintézkedéseket az országban, 23-ától pedig bezáratta a nem alapvető fontosságú üzleteket, szolgáltatásokat és síterepeket, és 27-étől a legszigorúbb kijárási tilalmat vezetett be, mivel a hónap végére ismét rekordot döntött az új koronavírus-fertőzöttek napi száma (16 ezer felett).

2020. december 15. – Magyarul is megjelent *Václav Klaus* A szabadság hullámvasútján című kötete, melyben a volt cseh állam- és kormányfő az elmúlt 30 év folyamatait elemzi. Kiadta: Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Köz-alapítvány.

2020. december 19. – Magyarország, Szlovákia, Csehország, Lengyelország és Szerbia ifjú tehetségeit bemutató V4+ Virtuózok komolyzenei verseny fináléjában országonként egy győztest hirdetett a szuperzsűri, melynek tagja volt *Plácido Domingo* és fia, az ifj. *Plácido Domingo* írta a főcímenét a műsorhoz. Magyarországról *Rozsonits Ildikó* (zongora), Szlovákiából *Ajna Marosz* (furulya), Szerbiából *Vuk Vukaljovic* (gitár) vitte el a fődíjat, harmonikán két győztest hirdettek: a lengyel *Dawid Siwiecki* és a cseh *Martin Sulcot*. Az adások visszanezhetők a Virtuózok YouTube csatornáján.

2020. december 20. – Prágában 78 éves korában elhunyt *Svatopluk Karásek* evangélikus spirituális zenész és politikus, aki az 1970-es években a cseh underground egyik leghíresebb tagja volt. A Charta 77 aláírása után 1980 emigrálni kényszerült, 1981–1997 között Zürichben evangélikus lelkészként működött, mely hivatást Prágába visszatérve is folytatott, miközben közéleti szerepet is vállalt.

2020. december 21. – Cseh régészek állítása szerint a dél-csehországi Milevsko-i kolostorban találtak egy szögdarabot abból a keresztből, amelyen egykoron Jézus Krisztus meghalt.

2020. december 27. – Az EU tagállamaiban megkezdődött a lakosság összehangolt beoltása a Covid-19 új koronavírus ellen a német BioNTech és az amerikai Pfizer gyógyszeripari vállalatok által kifejlesztett vakcinával. Csehországban *Andrej Babiš* miniszterelnök, illetve egy 95 éves, második világháborús veterán kapta meg elsőként a koronavírus elleni BioNTech/Pfizer-oltást. A Prágában és Brünnben működő kórházakban e napon kezdték meg az országba érkezett 9750 oltóanyag beadását. Szlovákiában *Zuzana Čaputová* államfőt és egy 60 éves

nyitrai infektológust oltottak be elsőként, illetve a kormány tagjait is.
2020. december 30–31. – Az év végén újabb rekordokat döntött az új koronavírus fertőzöttek napi száma, megközelítve a 17 ezret, és a pozitív Covid-19-tesztek 52 százalékos aránya az eddigi legmagasabb volt.

2021 eleje

2021. január 3. – *Andrej Babiš* cseh kormányfő bejelentette, hogy 2-ától a csehországi egészségügyi dolgozók körében újabb kerületi kórházak (Jihlava, Hradec Králové, Havlíčkův Brod) csatlakoztak az oltáshoz. A 80 év feletti idősök számára 2021. január 15-től elérhető az a rendszer, amelyen keresztül regisztrálni lehet a koronavírus elleni oltásra. A többi polgár 2021. február 1-jétől jelentkezhet az oltásra. *Miloš Zeman* cseh elnök január második felében kapja meg a védőoltást. A Moderna által fejlesztett védőoltás szállítmánya január 22. körül érkezik.

2021. január 3. – Prágában a bezárásuk miatt nagy veszteséget elszenvedő helyi vendéglősök csendes demonstrációja, korszokba és poharakba rakott égő méccsel kirakott asztalokon a kis és középvállalkozók válságos helyzetére hívta fel a figyelmet. „A remény útja” a Mánes hidon és a Kaprova utcán át az Óvárosi térig húzódtott.

2021. január 4. – Csehországban a téli szünet után csak az általános iskolák első és a második osztályos tanulói mehettek vissza az iskolapadba, többiek távoktatással folytatták a tanulást. Legalább 2021. január 10-ig érvényes a járványellenes rendszer legszigorúbb, ötödik fokozata és a 2021. január 22-ig kihirdettek szükségállapot.

Lezárva: 2021. január 5.
Magyar és cseh sajtó, internet alapján összeállította: Molnár Éva
(Képek forrása: internet, prospektusok)

2020. január 1–december 31.

2020. január 8. – Az olomouci fellebbviteli bíróság 8-ról 11 évre emelte *Radim Zondra* börtönbüntetését, aki 2016. december 20-án betört *Petra Kvitová* lakásába, és késsel megsebesítette a kétszeres wimbledoni bajnok teniszezőt.

2020. január 14. – Az osztrák Flachauban rendezett alpesisí-Világkupán a szlovák *Petra Vlhová* nyerte a női klasszikus műlesiklást 1:53.65 idővel.

2020. január 12. – Prágában az evezős ergométeres Európa-bajnokságon három aranyérmet nyertek a magyar evezősök.

2020. január 12. – A cseh *Karolina Plíšková* megvédte címét a 652 ezer dollár összdíjazású brisbane-i kemény-pályás női tenisztornán, miután a döntőben három szettben legyőzte az amerikai *Madison Keyst*.

2020. január 31. – A melbourne-i ausztrál nyílt teniszbajnokságon *Babos Tímea* és *Kristina Mladenovic* nyerte meg a női párosok versenyét, a döntőben 6:2, 6:1-re legyőzve a *Hszie Szu-vej-Barbora Strýcová* tajvani–cseh duót.

2020. február 1. – Az ausztrál nyílt teniszbajnokságon a cseh *Barbora Krejčíková* és a horvát *Nikola Pietrangeli* kettős nyert a vegyespárosban.

2020. február 6. – A Cseh Olimpiai Bizottság *Věra Čáslavská*-díjjal tüntette ki *Petra Kvitová* teniszezőt

rendkívüli sport- és olimpiai érdemeiért.

2020. február 12. – Salt Lake Cityben a gyorskorcsolyázók távokénti világbajnokságán a női 3000 méteren *Martina Sáblíková* győzött 3:54.252 idővel. Ez a 16. távokénti aranyérme.

2020 márciustól az új koronavírus-járványveszély miatt számos sportrendezvény elmaradt vagy nézők és sajtótájékoztatók nélkül zajlottak, idő előtt ért véget Csehországban az élvonalbeli labdarúgó-bajnokság.

2020. március 13. – Prágában 97 éves korában elhunyt *Dana Zátopková* olimpiai bajnok és ezüstérmes cseh atléta, gerelyhajító, a legendás *Emil Zátopek* (1922–2000) olimpiai bajnok hosszútávfutó özvegye.

2020. március 20. – Stockholmban 97 éves korában elhunyt *Vladimír Zábrodský*, a csehek legendás jégkorongozója. Az 1949-es csehszlovákiai és az 1949-es svédországi világbajnokságon aranyérmet, az 1948-as St. Moritz-i olimpián ezüstérmet szerzett a csehszlovák

válogatottal. 1965-ben elhagyta Csehszlovákiát és Svédországban telepedett le. A Leksands IF, a Djurgårdens IF és a Rögle BK csapatainál edzősködött. Később tenisz-edzőként tevékenykedett. 1997-ben a minden idők legjobb cseh jégkorongozója szavazáson a harmadik helyet szerezte meg *Dominik Hašek* és *Jaromír Jágr* mögött. 15-ös számú mezét visszavonultatta a Sparta Praha.

2020. március 30. – A Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) hivatalosan bejelentette, hogy az új koronavírus-járvány miatt napra pontosan egy évvel elhalasztotta a XXXII. tokiói nyári olimpiai játékokat, amely majd 2021. július 23-tól augusztus 8-ig tart, a paralimpiát augusztus 24. és szeptember 5. között rendezik. Az olimpia elnevezése Tokió 2020, illetve Paralimpia 2020 marad.

2020. április 23. – Anyaszerepre készülve visszavonult a versenyzéstől *Veronika Vítková*, olimpiai ezüst- és bronzérmes sílövő.

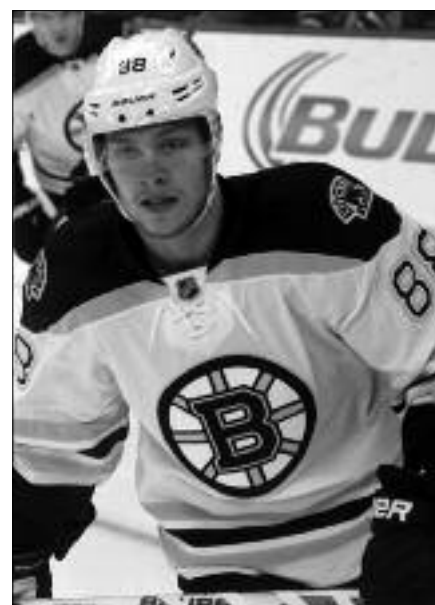
2020. május 16. – Bejelentette visszavonulását *Aleš Hemský*, világbajnok

cseh jégkorongozó, aki tizenöt szezonon játszott az észak-amerikai profiligában (NHL).

2020. május 26. – Hírek szerint a 48 éves *Jaromír Jágr* a következő idényben az élvonalbeli Trinec együttesében folytatja játékos-karrierjét, szülővárosa, Kladno klubcsapata helyett, melynek egyben tulajdonosa is.

2020. június 12. – Csehországban sorrendben negyedszer választották meg *David Pastrňákot* az év legjobb jégkorongozójává. A profi NHL Boston Bruins játékosa 2016 óta.

2020. június 19. – *Martin Erat*, a világbajnoki második, olimpiai bronzérmes cseh jégkorongozó visszavonult.

2020. június 25. – Hatodszor lett cseh futballbajnok a Slavia Praha labdarúgó csapata. (Lásd még: 22. oldal!)

2020. július 3. – Bejelentés szerint a szezon végén visszavonul a profi labdarúgástól a Bajnokok Ligája-győztes *Milan Baroš*, a 2004-es Európa-bajnokság gólkirálya. A Baník Ostrava FC játékosa 2002-től a Liverpool, Aston Villa, Lyon,

Portsmouth, Galatasaray profi csapatoknál játszott.

2020. július 23. – A Pardubicében rendezett atlétikai versenyen a világbajnoki bronzérmes *Halász Bence* 78 méter feletti dobással megnyerte a férfi kalapácsvetés versenyt.

2020. augusztus 9. – A dél-afrikai *Brad Binder* győzött a gyorsaságimotoros-világbajnokság elitkategóriájában, a MotoGP szezonbeli harmadik futamát, a brnói Cseh Nagydíjat.

2020. augusztus 16. – A 225 ezer dollár (66 millió forint) összdíjazású prágai salakpályás női tenisztornát a román *Simona Halep* nyerte meg a döntőben a belga *Elise Mertens* ellenében.

2020. augusztus 22. – A prágai ATP Challenger Tour tenisztornáját *Stan Wawrinka*, svájci háromszoros Grand Slam-bajnok teniszezője nyerte.

2020. szeptember 5. – A kenyai *Peres Jepchirchir* világesúccsal (1:05:34) lett a prágai női félmaraton győztese.

2020. október 2. – A londoni West Ham United klub 3+2 évre leigazolta *Vladimír Coufal* cseh válogatott labdarúgót a Slavia Prahától.

2020. október 7–14. – Koronavírusos megbetegedés miatt a benešovi kórház intenzív osztályán ápolták *Antonín Panenka* legendás cseh labdarúgót, akinek a tizenegyesével a csehszlovák válogatott 1976-ban megnyerte a labdarúgó Európa-bajnokságot.

2020. október 13. – A koronavírus-járvány második hulláma miatt felfüggesztették a cseh labdarúgó-bajnokság első- és másodosztályának mérkőzéseit.

2020. október 18. – Prágában zavargással fajult a cseh labdarúgó- és jégkorong-szurkolók tüntetése, amelyen a koronavírus-járvány miatti szigorú intézkedések ellen tiltakoztak.

2020. október 19. – Lemondott minden pozíciójáról *Roman Berbr*, a Cseh Labdarúgó Szövetség helyettes vezetője, miután 16-án a rendőrség razzitát tartott a szövetségben a mérkőzések eredményének manipulálása, illetve korrupció miatt zajló nyomozás részeként. Húsz személy – köztük *Berbr* – őrizetbe került csúszópénz adása, illetve elfogadása miatt.

2020. október 25. – A fehérorosz *Arina Szabalenka* nyerte az 528 ezer dollár (158 millió forint) összdíjazású ostravai fedett pályás női tenisztorna döntőjét.

2020. november 5. – *Karolina Plíšková* korábbi világelső teniszező megvált eddigi edzőjétől, *Daniel Vallverdu*tól. 29-től a német *Aleksandar Bajin* lépett a helyére.

2020. november 6. – Közel egy hónapos kényszerszünet után folytatódott a cseh labdarúgó-bajnokság.

2020. november 19–21. – Prágában a májusról novemberre halasztott cselgáncs Európa-bajnokságon a nyolcadik helyen végeztek a magyarok. Az 57 kilogrammos *Karakas Hedvig* (BHSE) aranyérmes lett. A férfiaknál a 90 kilogrammos *Tóth Krisztián* (MTK) 7. lett, a +100 kilogrammos cseh *Lukáš Krpálek* szintén hetedik. A nehézsúlyúak küzdelmeit orosz *Tamerlan Basajev* nyerte meg. Nagy-Britannia a világjárvány miatt nem vett részt az EB-n.

2020. december 20. – A franciaországi Val d'Isère-ben a cseh *Ester Ledecká* nyerte az alpesisí-világkupa női szuper-óriás műlesikló versenyét (1:24.64 p).

Magyar és cseh sajtó alapján összeállította: Molnár Éva (Fotók: internetről)

Egy különleges ikon Az SK Slavia Praha sportklub

A cseh kultúra, irodalom és film barátai, a történelem iránt érdeklődők talán nem is tudják, hogy a híres cseh sportklub, a Slavia Praha (amelyet külföldön elsősorban a futballnak köszönhetően ismernek az emberek) sorsa mennyire szorosan kötődik a cseh irodalomhoz és történelemhez, az írókhoz, művészekhez és a cseh nemzeti ébredéshez.

Maga a klub létrejötte sem mindennapi. A sportklubot 1892-ben alapították a Slavia Irodalmi és Retorikai Társaság részeként. Ez a diákegyesület az 1848-as forradalmi évben alakult. A diákok ennek keretében ápolták a cseh művészetek, irodalom, filozófia és politika hagyományait. A Slavia Társaság kimondottan független volt, s a bécsi osztrák politikai hatalomnak a Cseh Királysággal kapcsolatos németesítési törekvéseivel szemben védte a cseh kultúrát. A Társaság elnöke 1892-ben *Alois Rašín* volt, jogász, a későbbi kiemelkedő jelentőségű cseh politikus, egyike Csehszlovákia alapítóinak, az első csehszlovák pénzügyminiszter. A Slavia Irodalmi és Retorikai Társaság további tagjai is jelentős cseh politikusok, irodalmárok, írók, művészek és vállalkozók lettek később.

Az 1894-es évben, a rögtönítélő bírások időszakában a Slavia Irodalmi és Retorikai Társaságot az osztrák rendőrség betiltotta. Ezért a sportklubnak is meg kellett szakítania a tevékenységét. A sportolók azért továbbra is összegyűltek és sportoltak, de versenyeken nem vehettek részt. 1895-ben aztán a sportolóknak sikerült visszakapniuk az engedélyt, hogy újra folytassák a tevékenységüket. Folytatni azonban csak SK Slavia Prahaként tudták, szó sem lehetett már a teljes Slavia Irodalmi és Retorikai Társaságról. De a sportklub körül továbbra is ott gyülekeztek a cseh közélet személyiségei, művészek, politikusok, diákok.

Ugyancsak 1895-ben alakult ki a Slavia sportmeze is. A felezett piros-fehér dressz – a fehér mezőben két csúcsával felfelé fordított piros csillaggal. A piros és a fehér a Cseh Királyság színei voltak. A csillag – a klub 1895-ös gyűlésének jegyzőkönyve szerint – a nehéz időkben megnyilvánuló állandó reményt jelképezi. Ez a mez 1895 óta semmilyen sem változott, és ezt tekintik a máig használt legrégebbi sportdresszek egyikének a világon. Bohumil Hrabal, a Slavia Praha pártfogója, később egy rövid novellában úgy jellemezte, mint egy szép mezt, amely visszatükrözi a szecessziót, azt a művészeti stílust, amely a dressz keletkezése idején uralkodott.

A XX. század elején az SK Slavia Praha futballklubot a brit szigeteken kívüli Európa egyik legjobb csapatának tekintették. Ebben az időben minden évben lejátszottak néhány tucat mérkőzést a kontinentális Európa legjobb csapataival. 1906-ban például 37 meccsük volt külföldi egyesületekkel és ezek döntő többségében győztek. Példának okáért a Bayern Münchent ebben az évben 13:0-val és 8:0-val „intézték el”, a válogatott holland csapatot 8:0 arányban és végül a Southamptonot pedig 4:0-ra győzték le. Ezzel a Slavia lett az első klub a világon, amelyik megvert egy angol csapatot. Ugyanebben az évben írta ünnepléses versét a Slavia Praháról a kezdő író *Jaroslav Hašek*, a Švejk, a derék katona világhírű regény későbbi alkotója. A Slaviát tizennégy éven át – 1897 és 1911 között – egyszer sem tudta másik cseh csapat legyőzni. A mai napig húszszoros cseh bajnok, és ebben nincsenek benne az I. világháború előtti Cseh Királyságbeli bajnoki címek. Az 1934-es évben Csehszlovákia a világbajnokságon Olaszországban ezüstérmert nyert. Az olasz csapat elleni döntőben a csehszlovák válogatottban kilenc játékos játszott a Slaviából. Ez a mai napig érvényes rekord az egyetlen klubból jött játékosok számát tekintve a világbajnokságok döntőiben.

A II. világháború idején rengeteg szlávista volt bebörtönöz-

ve, és közülük sokakat a német okkupáció elleni harc miatt ki is végeztek. Egészen 1948-ig, amikor Csehszlovákiában a kommunisták magukhoz ragadták a hatalmat, a Slavia Praha volt a legsikeresebb cseh futballklub. 1948-ban azonban a helyzet egycsapásra megváltozott. A kommunisták a Slaviát a háború előtti, demokratikus Csehszlovákia és a burzsoá köztársaság szimbólumának tartották. A csapatnak ugyanis olyan politikusok, művészek, iparosok és diákok szurkoltak, akik szembe helyezkedtek a kommunistákkal. A rezsim törekvése ezért az volt, hogy a klubot fokozatosan tönkretégye, megszüntesse és feledésbe taszítsa.

A kommunisták megtiltották a Slavia klubnév használatát is, a csapatot átnevezték Dynamóra. Ugyancsak betiltották a hagyományos piros-fehér dressz használatát. A kommunista államrendőrség ezeket a mezeket le is foglalta. Érdekesség, hogy a Slavia egyik gondnokának, *Sehnoutka* úrnak sikerült egy garnitúra dresszt megőriznie. Otthon a feleségével bevarrták a dunyhába. Akkoriban ezzel a börtönt kockáztatták. A kommunista hatalom összegyűjtötte a legjobb Slavia-játékosokat és átvezényelte őket más klubokba, elsősorban a Dukla Prahához, ehhez az újonnan alapított katonai egyesülethez. A rezsim leg súlyosabb intézkedése a Slavia ellen a Letnán álló stadion lebontásának elrendelése volt. A Slaviát (korabeli nevén Dynamót) áthelyezték az akkori prágai perifériára, az Eden parkba. *(A stadion a Letnának azon a részén volt, ahol később a Sztálin-szobor, ma pedig az úgynevezett „inga” áll. A Vršovicéhez tartozó Edenben korábban kétes hírű vidámpark működött. – A fordító megjegyzése.)*

A hagyományos piros-fehér slaviás mezt 1956-ban, Sztálin és a cseh kommunista diktátor, Klement Gottwald halála után sikerült visszaszereznie a csapatnak. De ez még akkor sem volt kockázatmentes. A szlávisták elővették a dresszeket a *Sehnoutka* úrnál levő rejtkehelyről, és az egyik mérkőzés második félidéjére átöltöztek ebbe. A nézők olyan óriási örömmel és ovációval fogadták, hogy a kommunisták nem merték ismét betiltani. A Slavia helyzete azonban továbbra is kritikus volt, és a sportban is csak tengődtek. Továbbra sem használhatták a Slavia nevet, lecsúsztak a másodosztályba, és 1964-ben már ott is a bentmaradásért játszottak. Az a veszély fenyegetett, hogy a klub ténylegesen is megszűnik.

Ebben a kritikus helyzetben aktivizálódtak a szurkolók, mindenek előtt a cseh művészek: írók, színészek, filmrendezők – és diákok. „Szlávista vagyok!” („Jsem Slávista!”) címmel nyilatkozatot adtak ki, és a Slavia egzisztenciális megmentése érdekében összehívták a cseh kulturális élet kiemelkedő személyiségeit egy gyűlésre a prágai Slovanský dűmba. A felhívásnak óriási sikere volt a nyilvánosságban, a petíciót az egész köztársaságban aláírták az emberek. Az olyan világszerte ismert művészek mellett, mint például *Bohumil Hrabal* író, a Slavia megmentésért állt ki például a későbbi világhírű Oscar-díjas rendező, *Miloš Forman* is. Ez a mozgalom vezetett el aztán a Slavia Barátainak Szakosztálya (Odbor přátel Slavie) megalapításához. A szervezet, amely a mai napig létezik, kijárta a kommunista rezsimnél a Slavia név újbóli használatát, pénzügyi gyűjtést rendezett a klub megmentéséért, és kieszközltek a hatalomnál, hogy engedélyezzék a Slaviának azt is, hogy a jelentősebb cégek szponzorálhassák.

A Slavia, mint jelentős történelmi szimbólum létezése megoldódott. A klub visszatért az első ligába, ahol azonban a kommunizmus idején, az óriási szurkolói háttér ellenére továbbra is inkább csak átlagos szinten állt a sporteredményeket tekintve. Nem voltak meg a feltételei annak, hogy a bajnoki címre törekedjen és legmagasabb fokra léphessen. A kommunizmus bukása után, 1989-ben a helyzet megváltozott, ekkor az SK Slavia Praha klub ismét visszatérhetett abba a pozícióba, amely megfelel a történelmi jelentőségének.

Miloslav Kilián, a szurkolói történelmi szekció vezetője
2021. január *(Fordította: Polgár László)*

Telč

Cseh
kisváros

Tündérszép kisvárosunk – Prága és Český Krumlov társaságában – 1992-ben felkerült az UNESCO „világörökség”-listájára. Nem érdemtelenül...

A főtér csipkefinomságú oromzatai, a lábas házak sok száz méter hosszú sora, a halastavak vízében tükröződő város-sziluett a XVII. század óta változatlan, eredeti berendezésű gótikus-reneszánsz kastélya többször is visszacsalogatja a szépségre fogékony turistát.

Emlékeink szerint Telč az „átkos” évtizedek alatt is kirítt a számtalan figyelemre méltó cseh kisváros közül. Sajátos történelme okán Telč házai karcsúak, törekenyek, hiányzik belőlük a középkori épületek megszokott robusztussága. A roppant alapos és szakszerű cseh műemlékvédelem már 1951-ben fokozott gondjaiba vette városunkat. Valószínűleg ezért látunk Telčen megszámlálhatatlan mennyiségű vonóvasat, melyekkel a gyengecske építészeti elemeket fogják össze, és talán emiatt láthatuk a városkát nem a legjobb minőségben, de többször frissen kipingálva.

A városka történelmi központja, 1992 óta világörökségi helyszín

Látnivalók:

Főtér, Szenlélek-torony, kastély,
Na hrázi utcai látkép

Szállás:

Penzion Podolská
2885 Štěpnice
Oldřehova nám. 26.
tel.: + 420-222-539-539

Megközelítés:

Budapest – Bécs – Hollabrunn
– Znojmo – Telč

Telč látképe a Szent Jakab-templom tornyából

1339-ben a magyar–morva határon lévő Bánóvert elcserélt a hradeci Vítkovokkal. Ámbár nekik a közeli Jindřichův Hradecben volt a székhelyük, új szerzeményükben egy új város alapításának lehetőségét látták. A vidéken átfolyó Telč patak duzzasztásaival létrehoztak két halastavat, amelyek közötti terület alkalmas lett városalapításra.

Az új település a már említett „zeměpanský dvůr” körül, illetve túlnyomólag attól északnyugatra épült fel. A nem nagy területen egy főtér és néhány utcácska fért el, nem egészen száz telket lehetett kialakítani rajta. A hely szűkösége miatt a telkek keskenyek, de mélyek voltak. Az egyemeletes házak fából épültek.

1354-ben a hradeciek két ágra bomlanak, így a Telčtet megöröklő Menhart számára létfontosságú volt immár saját gazdaságának méltó székhelyet építeni. Ennek eléréséhez a kiterjedt birtokrendszer összes jövedelmét beveti a város gyors fejlesztésére, beleértve a városfalakat is. Telč 1356-ban már város, pecsétje van, sőt a városfalakról is esik említés. A főtér szűkebb északnyugat végénél – a városfalon belül – a birtokos gótikus, síkvidéki várat épített. (Ez a séma megfelelt a családi ősmintának, Jindřichův Hradecnek, ahol a város ura szintén a városon belül építette meg székhelyét.) A vár mellett épült fel az új Szent Jakab-plébániatemplom a tér csücskében.

1386-ban az egész város leégett, az újjáépítéskor a faházak helyett stabilabb és tűzbiztosabb kőépületeket emeltek. A XIV. század végi Telč kiépítettsége ellenére sem mutatott a jelenlegihez hasonlóan felemelő látványt. A házsorok előtt még nem álltak a megcsodált, vékony oszlopokra támaszkodó árkádok, az egyemeletes, magas padlású épületeknek egyszerű fegyelmezett gótikus homlokzatuk volt. Árok választotta el a várost a vártól, mely egy kisméretű hegyi vár képét adta síkvidéken. Érdekessége, hogy 1437-ben itt szállt meg Prágából Bécsbe menet Luxemburgi Zsigmond. (Következő állomáshelyén, Znoj-móban érte a halál.) Nem úszta meg az 1386-os tűzvészt az egyhajós, fafödemes Szent Jakab-templom sem. Újjáépítését

kéthajós formában, boltíves fedéssel tervezték, a kivitelezés azonban még az 1440-es években is tartott. 1445-ben pápai engedéllyel a templom előtt mozgó oltár segítségével lehetett misét tartani.

Telč a XVI. század elején már jól működő kisváros volt, különféle iparokkal, sörfőzéssel, vásárokkal. 90–92 ház állt a városban, melyhez külvárosként hozzátartozott a Staré Město nevű falu, mely eredetileg a város őse volt. Többször átépített temploma XIII. századi eredetű lehet.

Városunk virágkora az 1500-as évek közepétől kezdődik. A város tulajdonosa Zacharias z Hradce volt, akit az 1550-es évek elején itáliai útján elbűvölt az olasz reneszánsz. Miután házassága révén anyagi lehetőségei megjavultak, nagy elánal fogott székvárosa és rezidenciája korszerűsítéséhez. Saját lakhelyének – a várnak – bővítését, átépítését első fázisban Leopold Estreicher irányította, a másodikban Antonio Ericer, aki Jindřichův Hradecben, Prágában is tevékenykedett. A kastély végső, mai arculatának kialakítását Baldassar Maggio z Arognának tulajdonítják, csupán abból következtetve, hogy az egyébként Slavonicében működő mester 1577–1580-ban ott nem vett fel tiszteletdíjat.

Mialatt a zord gótikus vár lakályos reneszánsz kastéllyá változott, a város házai is új ruhákba öltöztek. Egyik forrás szerint a Slavonicében dolgozó olasz építőmunkások felfigyeltek a Telč átépítésében rejlő lehetőségekre és nagy számban vásárolták fel a telči házakat. Az olasz mesterek az épületeket e tér felé megtoldották egységesen egy kisszobányi szélességgel, a toldás földszintjén azonos magasságú boltíves árkádokat alakítottak ki. A házak homlokzatai a padlást teljes magasságban eltakaró szép reneszánsz oromzatot kaptak, melyek némelyikét a következő évszázadokban barokk, klasszicizáló stílusban átépítették. A homlokzatok súlyát legtöbbször hihetetlen karesú kőoszlopok tartják, melyeken néhol a díszítés jelzi a tulajdonos foglalkozását. Egyedülálló módon a szomszédos házak telekhatárain közös a tartó oszlop.

A hradeci urak családja 1604-ben kihalt, birtokaik házasság révén a Slavata családé lettek. Birtoklásuk idején telepedtek le Telčben a jezsuiták, iskolájuk és kéttornyú templomuk a Szent Jakab-templom szomszédságában található. Ily módon a XVII. század végére kialakult Telč ma is látható világörökségi része. 1691-től Lichtenštejn z Kastelkornů, 1796-tól 1945-ig a Podstatský z Lichtenštejnů család volt a hradeci birtokok tulajdonosa (II. József a városok földesúri birtoklását megszüntette.)

Már a középkorban sem tette lehetővé helyigényes iparok üzését Telč sűrű beépítettsége, a házak kicsiny volta. Ennek köszönhetően a későbbi évszázadokban fellendült ipari tevékenység kizárólag a külvárosokra korlátozódott, a belső terület megtartotta a renszánsz–barokk arculatát.

Nem okozott károkat a II. világháború sem. Csehország területén kb. két hétig tartottak a harcok, a német ellenállás csekély volt. A városi legenda szerint Leopold, a telči kastély utolsó tulajdonosa 1945. május 8-án éppen az első falatot akarta villájára venni, amikor a lakáj tisztelettudóan, de határozottan közölte, hogy az oroszok két kilométerre vannak a kastélytól. Leopold erre letette az evőeszközöket, a kastély kulcsosomóját átadta a plébánosnak, beült a járó motorral várakozó autombilba és elhajtott... nyugatra. Mind a város, mind a kastély rombolás és rablás nélkül megúsza.

Ha Telčre eljutunk, a városnéző program adja magát. Legnagyobb élmény a főtér látványa. A csipkés oromzatok és hosszú, íves, egybefüggő árkádsora felejthetetlen. A tér délnyugati sarka irányában feltűnik egy 49 m magas román stílusú torony: ez a város legrégebbi építménye, a Szentlélek-torony. Látogatható, s érdemes a lépcsősort megmászni: az egész város, sőt a környéke is remekül látható és fotózható. A toronyhoz épített későgótikus templom az evangélikus cseh testvéreké, nem látogatható.

Ha a turistának van ideje, a közeli „Nagy Kapu” alatt áthaladva érdemes elsétálni a Na hrázi utcáig (itt van az Ulický és a Staroměstský rybník közötti gát), melyről az Ulický rybník

Nepomuki Szent János szobra, háttérben a kastély

A kastély a park felől (<https://commons.wikimedia.org/>)

víztükrében látható a város varázslatos sziluettje. Nepomuki Szent János szobra jelzi, hogy itt kezdődik a „kockaköves út”, melynek mentén számtalan barokk szobor kíséri el bennünket egészen a Staré Město nevezetű külváros Istenanya-templomáig. Kastélykedvelőknek javasolt a gótikus–reneszánsz komplexum megtekintése. A már ismertetett értékes későgótikus–reneszánsz bővítésen, átépítésen kívül, amely látványos belsőket (gyémánt-boltozatok, művészi stukkók, kazettás mennyezetek stb.) külsőket, kastélykertet és parkot hoztak létre. Elsőrangú a kastély gyűjteménye is. Elsősorban a tulajdonosok történelmileg kialakult berendezéseit említhetjük. Láthatunk tematikus kiállításokat is, mint Jan Zrzavý festőművész galériáját, vagy a környék (Vysočina) helytörténeti múzeumát.

Végül még egy „piros pont” kisvárosunknak. Bár lakossága csupán 6000 fő, vendéglátása figyelemre méltó. Telčre egész nap javasolt. Parkolója buszok számára is tágas, kulturált, közel van a főtérhez. El kell haladnunk az urasági gazdasági udvar bejárata előtt, mely udvar a világháború után termelőszövetkezeti központ, a rendszerváltás után mezőgazdasági iskolaként működött. Jelenleg hotelek, éttermek és egy múzeum láthatók a területen. Kisvártatva már át is mehetünk a város „Alsó Kapuján”, és néhány lépés után elakad a lélegzetünk a főtér láttán...

Zachár Ottó
Fotók: Zdeněk Thoma

2020. március–2021. február

2020 márciusában – miután Lucie Orbók igazgató közel öt év után elköszönt és az új koronavírusos világiárvány pedig megérkezett – a Cseh Centrum is a virtuális térbe vonult vissza, s Gál Róbert mb. igazgatása alatt közvetítette online ajánlatait, míg 2020. október 1-jén új igazgató, Gál Adél vette át az intézmény vezetését. Bemutató interjút lásd: 32. oldal! A válogatott és változatos programok – lapzártakor a pandémia újabb hulláma közepette – a világ Cseh Centrumainak honlapján, illetve Facebook oldalán vagy más virtuális platformon jelennek meg, az érdeklődők pedig otthonról élvezhetik. – A szerk.

Budapesti Cseh Centrum: <https://budapest.czechcentres.cz/hu/>; <https://www.facebook.com/csehcentrum/>

2020. március

A **képelet határán** című kiállítás a Budapest Fotófesztivál hivatalos programjának keretében, Weronika Gesicka (PL), Bára Prášilová (CZ) és Mária Švarbová (SK) munkái a Cseh Centrum, a Lengyel Intézet, a Szlovák Intézet, a Deák17 Galéria és a Budapest Fotófesztivál együttműködésében.

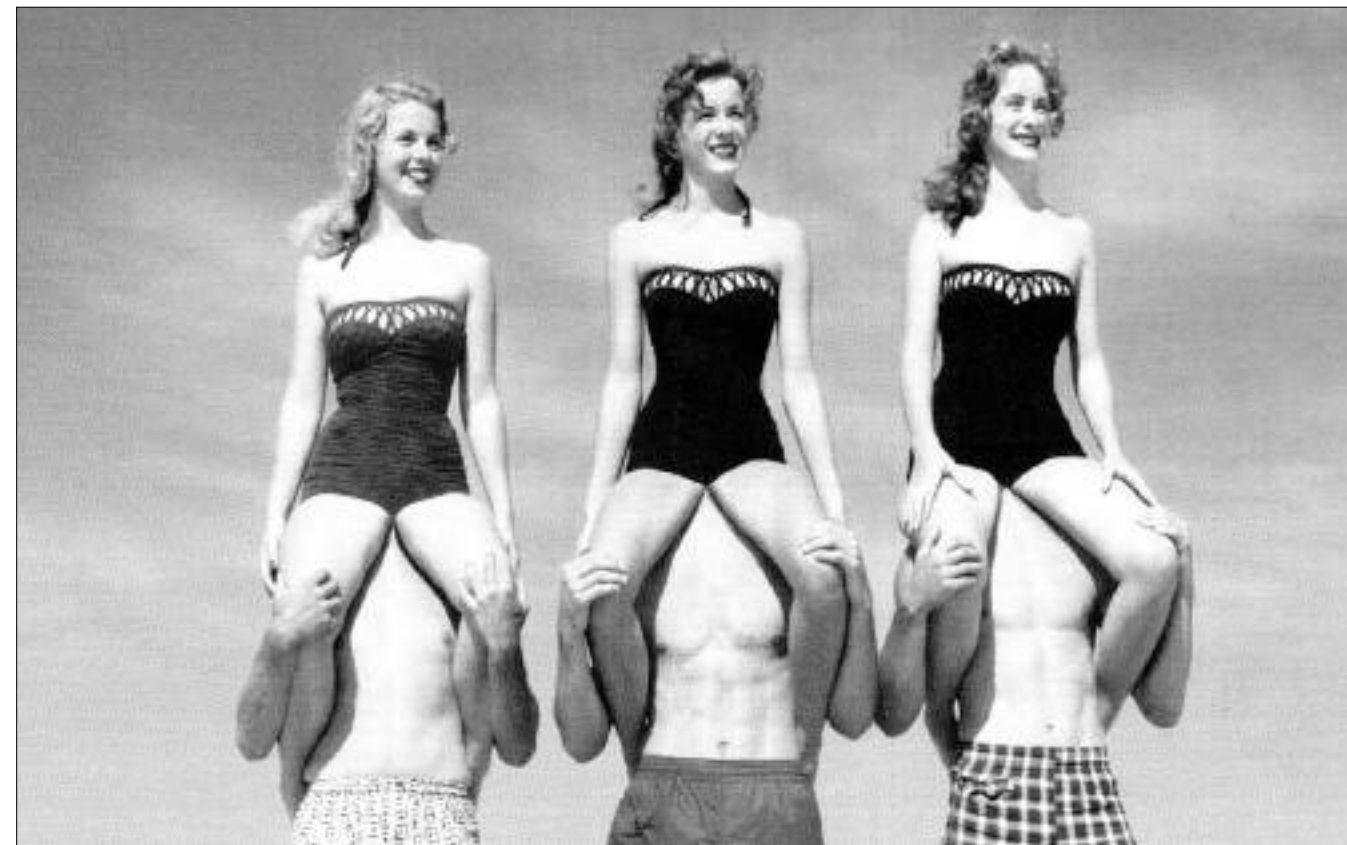
Időpont: 2020. március 3–április 4.

Helyszín: Deák17 Galéria

+ <https://www.facebook.com/events/2563180193966646/>

Bára Prášilová: *Hogyan alszanak a halak?* 2017 és Helena dolgai sorozatból, 2016
Weronika Gesicka *Nyomok* sorozatából a meghívón

2020. június

A 2020. évi Susanna Roth műfordítói pályázat nyertese Magyarországról Boda Bianka, a Szépművészeti Múzeum 1800 utáni Nemzetközi Gyűjteményének muzeológusa lett. A feladat: Veronika Bendová (1974, Prága) 2019-ben megjelent Vytěženej kraj (Kimerített vidék) regényének egy részlete volt, mely megjelent a 2020. szeptemberi online Irodalmi Szemlében: bit.ly/3jFzFLE vagy [https://irodalmiszemle.sk/2020/09/veronika-bendova-regenyreszlete-boda-bianka-forditasa/...](https://irodalmiszemle.sk/2020/09/veronika-bendova-regenyreszlete-boda-bianka-forditasa/) A fődíj egy 7 napos bohémisztikai szemináriumon való részvétel Csehországban, melynek időpontja a járványveszély miatt 2021 nyarára tolódot.

Időpont: 2020. június 5.

Helyszín: Budapest, Cseh Centrum + Facebook

Az Irodalom Éjszakája online térben Budapesten az Örkény Színházban (június 24–26.) és Debrecenben (június 26–28.) szabad téren a Csokonai Színház színművészei előadásában. 23 ország 23 szerzőjének műveiből olvastak fel a művészek, Csehországból Marek Šindelka: *Anyagfáradtság* (Európa, 2019) című regényének egy részletét tolmácsolták.

Időpont: 2020. június 24–28.

Helyszín: Budapest, Örkény Színház, Debrecen

+ facebook.com/irodalomejszakaja

2020. július

Eddig minden rendben – nemzetközi kiállítás, melyen három cseh művész, Barbora Kleinhamplová, Tereza Stejskalová, Kateřina Konvalinová alkotásai szerepeltek, Virginia Lupu, Mădălina Zaharia, Adelina Cimochoicz, Ember Sári, Kristóf Krisztián, Szemző Zsófia, Varju Tóth Balázs művei mellett.

Időpont: 2020. július 9–szeptember 6.

Helyszín: Budapest, Budapest Galéria

2020. szeptember

Mögöttes hangok zaja / Agency of Undertones – hangművészeti kiállítás cseh résztvevője: Roman Štětina (<http://www.romanstetina.com>).

Időpont: 2020. szeptember 4–október 18.

Helyszín: Budapest, Trafó Galéria és Facebook oldala

A PESTEXT Fesztivál cseh résztvevője: Alžbeta Stančáková, fiatal cseh költő, aki egy V4-es irodalmi rezidens program keretében tartózkodott Budapesten.

Időpont: 2020. szeptember 23.

Helyszín: Budapest, A39 Hajó

+ <https://pestextfestival.hu/.../pestext-impro-budapesti.../> és

<https://pestextfestival.hu/onlin.../pestext-fanzin-bemutato/>

2020. október

Tara Fuki koncert –

Az ismert duó: Andrea Konstankiewiczová (cselló, ének), Dorota Barová (cselló, ének) ezúttal cseh nyelven is meglepte a közönséget a legújabb, ősszel megjelenő Pillangó (Moly) albumáról.

Időpont: 2020. október 1.

Helyszín: Budapest, BCM, Opus Jazz Club KÉP

Határtalan Design / Design without Borders – 14 ország több mint száz bútortextil-, forma- és ékszertervezőinek, képzőművészeinek kiállítása. A legjobb alkotóknak odaítélt Határtalan Design Díjat két pályakezdő alkotó: a vajdasági Szalai Bálint és a cseh Monika Benišková nyerte el.

Időpont: 2020. október 9–november 15.

Helyszín: Budapest, Kiscelli Múzeum

Szalai Bálint munkái

Monika Benišková alkotásai

Könyvbemutató + Filmvetítés

Jiří Menzel emlékére – Kelecsényi László: *A Popsipecsételő* című könyve kapcsán beszélgetés Kelecsényi Lászlóval és Gelencsér Gábor filmesztétával. + Szigorúan ellenőrzött vonatok (Ostře sledované vlaky) csehszlovák filmszatíra vetítése (1966, rendezte: Jiří Menzel) + mozi-történelmi kiállítás.

Időpont: 2020. október 14.

Helyszín: Budapest, Pesti

Mozi (Hernád Ház) + <https://www.facebook.com/pestimozi>

A cseh külügyminiszter Gratiás agít elvezetésű díjának egyik kitüntetettje 2020-ban Zachár Ottó, a Bohemia Barátai Kör alapító és tb. elnöke kapta a Cseh Köztársaság jó hírnevének külföldi terjesztéséért, akinek Bial Tibor nagykövet adta át a díjat a járványügyi korlátozások miatt a budapesti nagykövetségen rendezett szűk körű találkozón. Erre az alkalomra a Cseh Centrum jóvoltából Zachár Ottó Prágai házjegyek című fotókiállítása is felkerült a falakra. Lucie Juránková Budapesten tartózkodó énekesnő Dvořákkal emelte az ünnepélyes átadás hangulatát. (Lásd: 35. oldal!)

Időpont: 2020. október 15.

Helyszín: Budapest, Cseh nagykövetség

A szolnoki Alexandre Trauner Art Film Fesztiválon (ATAFF) a Fesztett madár című, cseh–szlovák–ukrán koprodukciós film (r. Václav Marhoul) nyerte a legjobb látványtervezésért járó díjat. Jan Vlasák díját és üzenetét távollétében a Cseh Centrum új igazgatója, Gál Adél vette át, illetve olvasta fel a Szolnok TV-nek adott interjújában. (Lásd még: 18. oldal!)

Időpont: 2020. október 17.

Helyszín: Szolnok, TiszapArt Mozi

A Sarlatán című új színes, cseh–ír–szlovák–lengyel történelmi film vetítése a X. Mozinet Filmnapok (okt. 22–25.) keretében. Rendezte: Agnieszka Holland. Író: Marek Epstein. Fő-

szereplők: *Ivan Trojan, Josef Trojan, Juraj Loj.* Mozibemutató: 2020. okt. 29. (Lásd még: 17. oldal!)

Időpont: 2020. október 23.

Helyszín: Budapest, Puskin Mozi

Antonín Dvořák: IX. Új világ szimfónia – ünnepi koncert online közvetítése (Cseh Filharmonikusok, Rudolfinum, 1993, vezényelt: *Václav Neumann*) a Cseh Köztársaság állami ünnepe alkalmából a Cseh Nagykövetség meghívásaként a Cseh Centrum jóvoltából. Ugyanakkor *Bedřich Smetana: Hazám – FOK* Prágai Szimfonikus Zenekar ünnepi koncertjének élő közvetítése a prágai Reprezentációs Házból a Prágai Szimfonikus Zenekar YouTube-csatornáján és Facebook oldalán. Karmester: *Tomáš Brauner.*

Időpont: 2020. október 28.

Helyszín: Cseh Centrumok Facebook-oldala

+ FOK YouTube-csatornája és Facebook oldala

2020. november

Közel egymáshoz – Budapesti Nemzetközi Gitárfesztivál a V4 országok művészeivel. A cseh gitárzenét képviselték: *Pavel Steidl, Petra Poláčková, Hedvika & Dominika Švendová.*

Időpont: 2020. november 2–7.

Helyszín: Budapest, Zeneakadémia, online közvetítéssel:

[https://budapestguitar.com/2-festival/...](https://budapestguitar.com/2-festival/)

Az 1989-es bársonyos forradalom kezdetének évfordulója – ünnepi beszédek és online koncertek a prágai Vencel-téren, a fellépők között volt a legendás Plastic People of the Universe zenekar, *Jiří Schmitzer, Ewa Farna* és még sokan mások.

Időpont: 2020. november 17.

Helyszín: <https://www.facebook.com/festivalsvobody/events> és a budapesti Cseh Centrum Facebook oldalán.

David Konečný: Írj nekem! – kiállítás a kortárs cseh irodalom nagyjairól készült fotókból + felolvasással összekötött megnyitó online beszélgetés *Alžběta Stančáková*val, *Petr Borkovec*cel *Svoboda Róbert* vezetésével.

Időpont: 2020. november 26–2021. január–februárban is

Helyszín: Budapest, Cseh Centrum web- és közösségi oldalain: <https://irjnekem.com> + https://www.facebook.com/events/282383299701555/?source=6&ref_notif_type=plan_edited&action_history=null

2020. december

Marius von Mayenburg: A KŐ című darabjának magyarországi ősbemutatója a cseh *Michal Dočekal* rendezésében. **Időpont:** 2020. december 5.

Jelenet A kő előadásából

Helyszín: Budapest, Pesti Színházból az eSzínház felületén: <https://eszinhaz.hu/eloadasok...>

Bohuslav Martinů Intézet megalakulásának 25. évfordulójára online **koncert** a Zemlinský Quartett előadásában.

Időpont: 2020. december 7.

Helyszín: YouTube + Facebook-oldalon + www.martinu.cz

Cseh műfordítói pályázat a Cseh Centrum, valamint a Cseh Irodalmi Központ brünni szekciójá kiírásában **kezdő műfordítók számára.** A feladat *Lenka Elbe: Uranova* című regényéből vett részlet lefordítása. Beküldési határidő: 2021. március 31. a cebudapest@czech.cz e-mail címre. Részletek a honlapon: <http://budapest.czechcentres.cz/program/>
Időpont: 2020. december 16–2021. március 31.

2021. január–február

A 48. Lidice Nemzetközi Gyermekrajz Kiállítás (MDVV) a fiatal magyar résztvevői összesen 11 elismerő oklevelet és 1 érmet szereztek: a debreceni Kazinczy F. Általános Iskola és AMI következő diákjai *Angyal Natasa, Balaskó Lili, Balogh Gréta, Fazekas Noémi, Fekete Alexandra, Jaczina Emma, Kovács Bálint, Szodrai Levente, Tokai Petra Hanna, Török Zsigmond András* és *Uzdi Mátyás* díszoklevelet nyertek. A kozármislenyi Alapfokú Művészeti Iskola diákja *Gajdaci Kamilla* díszoklevelet, a magyarpolányi Művészeti Iskola diákja, *Czintula Zoé* emlékérmét nyert. A díjakat a járvány miatt a budapesti nagykövetség postán küldte el a nyerteseknek, és meghívták őket a következő évfolyamban való részvételre. **Időpont:** 2021. január 7.

A 2020. november végén indult #csehkincsek játék nyertesinek kihirdetése és 3 ajándécsomag kisorsolása: *Czipáné Magdi, Radics Péter, Jana Tomanová.* Különdíjas: *Flórián Éva* az általa beküldött sok fényképért. Köszönik mindenkinek, aki részt vett a játékban!

Időpont: 2021. január 11.

Helyszín: Budapest, Cseh Centrum,

<https://www.facebook.com/csehcentrum/photos/>

Macseta névvel új irodalmi blog indult, ahol minden hónap közepén és elején, váltakozva magyar és cseh kulturális közegekből származó szerzők írását teszik közzé (fordításban).

1. rész/suhintás: Kukorelly Endre írása: <https://budapest.czechcentres.cz/hu/blog/2021/01/endre-kukorelly-cvokarnav-ceskem-havu>. **Időpont:** 2021. január 19.

2. rész: Jan M. Heller cseh irodalomkritikus írása a magyar és cseh irodalomról: <https://budapest.czechcentres.cz/blog/2021/02/jan-m-heller-grausames-mitteleuropa>.

Időpont: 2021. február 1.

3. rész/suhintás: Fehér Renátó két város „regénye” téridőben és térerőben szabadon – Budapest és Prága, Prága és Budapest között: <https://bit.ly/3dcGKwy>.

Időpont: 2021. február 16.

4. rész/suhintás: Amrita Sérgil, magyar–indiai származású festőművész értelmetlen halála **Maria Iljašenko** tollából: <https://budapest.czechcentres.cz/blog/2021/03/marie-iljasenko-amrita>. **Időpont:** 2021. március 1.

POSZTERRA – V4 nemzetközi plakátkiállítás – 30 éves a visegrádi együttműködés – 3–3 magyar, lengyel, cseh és szlovák művész alkotásaiból. Cseh kiállítók: *Karel Mišek, Pavel Noga, Jr. Jan Rajlich.* Online kísérőprogram: beszélgetés az érintett kulturális intézetek (SK, PL, CZ) igazgatóival. Online katalógus: <https://www.mma.hu/muveszeti-hirek/-/event/10180/posztterra-%E2%80%93-v4-plakat-vandorkiallitas>.

Időpont: 2021. február 11–április 18.

Helyszín: Budapest, Vigadó Galéria

Zdeněk Miler illusztrátor, rajzfilmrendező születésének 100. évfordulója alkalmából online Kisvakondfilm-válogatás ingyenesen a Da-films weboldalán és más akciók.

Időpont: 2021. február 21–28.

Post scriptum: 2021. február 13-án a dél-csehországi Tábor városában megszületett **Orbók Albert, Lucie Orbók, született Lucie Málková és Orbók Áron** (cseh–magyar–székely–közép-európai) fia! Kis királyfiként élteti reményt, hogy a nagy koronavírus és vírusos sárkány legyőzhető! **GRATULÁLUNK!**

Új igazgató a budapesti Cseh Centrum élén: Gál Adél

2020 októbere óta új igazgató – Lucie Orbók után ismét egy fiatal hölgy – áll a budapesti Cseh Centrum élén: Adéla Gálová, magyarul Gál Adél. Nagyon vártuk, hisz a koronavírus-járvány itt is késleltette hivatalba lépését, és ezzel a Centrum folyamatos működését. Érkezésekor a világjárvány második hulláma támadott, tehát nem könnyű helyzetben kezdte el munkáját. A kihívó körülmények mellett vagy inkább dacára mutatkozik be Bohemia folyóiratunk olvasóinak, bizva abban, hogy közvetítésével a cseh kultúra újabb rétegeivel ismerkedhetünk meg, és a programok révén majd személyesen is találkozhatunk vele. Polgár Laci barátunk kérdezgette Adélt. – A szerk.

Lucie Orbók személyében egy rendkívüli kreatív igazgatót követsz a vezetői pozícióban. Mindennek tetejébe még kitért ez a soha nem látott világjárvány is. Milyen tervekkel látsz neki a feladatnak a rendkívüli nehézségek közepette?

Lelkesen figyeltem Lucie aktivitását, sikerült jelentősen felénkíteni és stabil tempóban tartania az intézmény tevékenységét, illetve imázsát. Ilyen megelőző kreatív vezetés után a munka vállalását nagy előnyként, semmiképpen sem kihívásként fogom fel, végső soron nem versenyről van szó. Lucie kulturális események ragyogó hagyományát hagyta maga után és lelkes hazai publikumot. Ahogyan neki, nekem is hozzáértő kollégák kiváló csapata áll rendelkezésemre, így aztán rám már csak az a kellemes kötelesség hárul, hogy vigyázzak: ne veszítsük el a lendületet. A pandémiás helyzet természetesen fékezőleg hat, egy többé-kevésbé élő akciókra építő intézmény számára jogosan lehet megsemmisítő. De én ebben is sajátos alkalmat látok: a kieső eseményszervezéssel megtakarított időt kitűnően fel lehet használni egyrészt mindannak a tökéletesítésére, amire korábban nem maradt kapacitás, másrészt a népszerűsítésre és arra, hogy láthatóbbá tegyük magunkat a széles nyilvánosság előtt. 2020-ban megrendeztük a cseh írók fotóportré-kiállítását, amire ezúttal is mindenkit meghívok könyvtárunk előterébe. 2021 elejére esik több élvonalbeli cseh nagyság jelentős évfordulója, többek között Václav Havel halálának 10. évfordulója, ami programunkban is visszatükröződik majd. Év elejére tervezzük például első irodalmi blogunk indítását, a következő hónapokban pedig igyekszünk megismételni olyan hagyományosan sikeres akcióinkat, mint a Cseh filmkarnevál vagy az Irodalom éjszakája. De természetesen még sokkal több tervünk van.

Természetesen nemcsak a közeljövőre tervezett kiemelkedő programok érdekelnek, de kíváncsiak lennénk a hosszabb távú elképzelésekre is. A pozíció elnyeréséhez minden bizonnyal a benyújtott pályázat része volt a stratégiai célok meghatározása.

Hosszú ideje dédelgetem magamban annak tervét, hogy a széleskörű akadálymentesítés koncepcióját bevonjuk a budapesti Cseh Centrum tevékenységébe. Ez mindenekelőtt a lehetséges közönség olyan csoportjaira vonatkozik, amelyek sokszor apriori ki vannak zárva a kulturális eseményekből, noha a hozzáférés egyenesen az Alkotmányból eredeztethető jogos igény. Fogyatékkal élő emberekről van szó: vakokról, siketokról, mozgássérült kerekesszékesekről, értelmi fogyatékosokról, de a kisgyermekes szülőkről is. A kulturális események szervezői gyakran éppen ezekről a csoportokról feled-

keznek el, ami önmagában is kár: a nehézségekkel élők – és érthetően a szülők is – kiemelkedő érdeklődést tanúsíthatnak a kultúra iránt! A hozzáférést segítő intézkedések olykor bonyolultak lehetnek, máskor viszont meglepően kevés is elegendő ahhoz, hogy olyan ember is élvezhesse a rendezvény nyújtotta élményt, aki azon egyébként nem tudna részt venni. Az akadálymentesítéstől és más speciális segédeszközöktől így jutunk el az olyan megoldásokig, mint a szakképzett szervezőcsapat vagy a grafikai ügyesen kidolgozott weboldal létrehozása. Eddigi felméréseim alapján ez Magyarországon viszonylag gyerekcipőben jár, így komoly lehetőséget látok a fejlesztésre. Ami fő érdekeltségünk további területeit illeti: a jövőben szívesen terjesztenénk ki a vidéki régiókra is, nem csak a fővárosra összpontosítanánk. Teret és hangsúlyt akarunk adni olyan különösen aktuális témáknak, mint a nemi egyenlőtlenség, az ökológiai fenntarthatóság vagy az Ipar 4.0.

Úgy tudjuk, hogy nem csupán apai, hanem anyai hagyományokat is követsz tevékenységedben. Hisz „kétnyelvűnek” született Prágában. „Apanyelved” (szlovákiai) magyar, anyanyelved cseh. Édesanyád, Dana Gálová a magyar szépirodalom kitüntetett cseh fordítója volt, aki egyik interjújában „szexinek” nevezte a magyar nyelvet. Folytatod a műfordítói munkát? Hallhatnánk valamit erről? Milyen fordításokkal foglalkoztál eddig és melyeket emelnéd ki szívesen?

Így van, a fordítást már húsz éve kedvelem, mely idő alatt „mellékesként” foglalkoztam vele. Pontosabban: a magyar nyelvet felnőttként, utólag kellett megtanulnom, hungarológiai tanulmányaim keretében – gyerekkoromban csak a nagymamától kaptam alapokat szereztem meg, a papám* sajnos nem magyarul beszélt velem. Ami a lefordított műveket illeti, az irodalmi szemelvények sokaságát és az ún. kommersz fordításokat kivéve, a portfólióm egyelőre nem túl terjedelmes. *Kertész Imre* Valaki más (Někdo jiný) című esszéregényével kezdtem, utána másokkal együttműködésben lefordítottam Vörös István tanulmánykötetét, *Mándoky Sándor* néprajzi ritkaságát, a Havasi leveleket (Dopisy z Bihoru), *Márai Sándor* Naplóinak egyfajta kiegészítő zárszavát, a Hallgatni akartam-ot (Chtěl jsem mlčet) és *Jónás Tamás* könyvét, az Apuapu-t (Tatitatitai). Vélhetően az utóbbi keltette a legnagyobb visszhangot a Cseh Köztársaságban: érdeklődött iránta színház, néhány felolvasást is tartottak a szerző jelenlétében, a könyv rádiós változata is elkészült. És azt hiszem, egészen jó kritikák jelentek meg róla. Ennek természetesen örültem. Jelenleg *Zoltán Gábor* Orgia című kitérő regényének fordításán dolgozom, hamarosan elkészül.

Azt is hallottuk, több nyelven beszélsz. Melyek ezek a nyelvek? Fordításaid mely nyelvekről mely nyelvekre készülnek?

Csak magyarul és angolul beszélek jól, mindkét nyelvből fordítottam, „visszafelé” csak ritkán és akkor merek, amikor elkerülhetetlen. Elvégeztem a romológia szakot, így valamikor tőrhetően beszéltem romául is, ma már inkább csak passzív nyelvtudással rendelkezem – roma barátaimmal cseh nyelven szoktunk kommunikálni. De nyugdíjas éveimre azt tervezem, hogy felfrissítem aktív tudásom, és ideális esetben hozzátanulom a magyar lovári dialektust is. És ráadásul leg-
alább alapfokon szeretném elsajátítani a portugál nyelvet. ©

Nemcsak műfordítót, hanem író, újságíró is tisztelhetünk benned. Az interneten számtalan cikked, írásod található. A többi között ismert magyar írókat mutattál be, de magyar és cseh politikai közélettel foglalkozó cikkeid is jelentek meg, és láttunk roma ügyekkel foglalkozó írásokat, riportokat is. Mennyire áll közel hozzád a közéleti újságírás?

Az újságírást már középiskolás koromtól kedveltem, s bár nem kerültem be az erre szakosodott főiskolára, végül – ahogy az már néha lenni szokott – egy időre mégis melléte kötöttem ki. Időnként indíttatást érzek, hogy egyes témákhoz, mint újságíró szóljak hozzá, de jelenlegi elfoglaltságom nem engedi meg, erre az igazgatói megbízatásom utáni időszakig várni kell. Ami a kultúrán kívüli témákat illeti, részint a ki-sebbségekre vonatkozó társadalmi problémák és kérdések, részint pedig a lelki egészséggel és a legkülönbébb társadalmi patológiával kapcsolatos jelenségek állnak közel hozzám. **A magyar írókkal készített beszélgetéseid közül most az Esterházy Péterrel készített interjúdat emelnénk ki, de sok más magyar szerzőt (például Polcz Alaine, Lakatos Menyhért, Gerlőczy Márton) is segítettél megismertetni a cseh olvasókkal. Ebből levonhatjuk-e azt a következtetést, hogy a következő években a cseh irodalom magyarországi népszerűsítésére helyezed a hangsúlyt a munkádban?**

Az irodalom egyértelműen az a kultúrterület, amely nálam hatványozottan előnyben részesül és szívből szeretem. Éppen ennek tudatában nem csak erre szeretnék figyelmet fordítani. Az irodalmi piac a maga klasszikus formájában mindkét országban hosszú ideje nehéz helyzetben van: elsősorban hiányzik a finanszírozás, másodsorban a művek átláthatatlan áradata a folyamatos költségsökkentéshez és az olvasói érdeklődés hanyatlásához vezet. Az ismert szerző és a minőségi kiadó neve már távolról sem biztosítéka semminek. Szívesen támogatnám a cseh irodalom népszerűsítését új megjelenési formák kipróbálásával – ide tartoznának például az irodalom és más, szokásosan performatív művészeti ágak mezsgyéjén mozgó műfajok –, egyes szerzők attraktív bemutatásával, ami nélkül szerintem ez a „videó-korszakban” másképp nem megy. Ami nem baj, egyszerűen ez a fejlődés iránya. Hasonló módon szeretnék népszerűsíteni más területeket is, amelyeken az utóbbi években a cseh művészek egyre erősebbek. Ide tartozik a zene, a színház, a design, de a tudomány, a számítógépes fejlesztés vagy más innovatív technológia is.

Érintőlegesen beszéljünk egy kicsit a magánéletéről is. Tanulmányaidat szintén a Károly Egyetemen végezted? Milyen szakot végeztél, és melyik az a témakör, amelyik a legjobban érdekelt vagy érdekel?

Igen, magyar-romológia szakon végeztem a prágai Károly Egyetemen, és tanulmányaim, tekintettel lányom születésére, végül kilenc évig húzódtak el. A témákat illetően, a kulturális szempontokon felül mindig érdekelt a tanulmányozott nemzet vagy etnikum történelme is, mindenekelőtt azon összefüggések, ahogyan ez a történelem az európai kontextusba bekerül. Különös módon a nyelvészet is érdekelt. Ugyanakkor némelyik erősen specializált nyelvtani szemináriumon az erőlködéstől elhomályosult a szemüvegem.

Isten hozott most Budapesten, és reméljük, jól érzed itt Magad a következő pár évben. Családdal érkeztl hoz-zánk?

Nagyon köszönöm. Kimondottan örültem, hogy Magyarországra jöhettek, és vízióim egyelőre – talán a pandémia kivételével – maradéktalanul teljesülnek. Kedvesemmel és fiammal érkeztem, idén nyáron csatlakozik hozzánk a tizenöt éves Dana lányom is, aki középiskolai tanulmányait itt kezdi majd el. **Bizonyára hallottál már rólunk, a Bohemia Baráti Körrel, a cseh kultúra magyar barátainak egyesületéről. Talán édesapád révén valamennyire már ismeresz minket... Biztosak vagyunk abban, hogy a következő években több alkalmunk is lesz az együttműködésre. Mit üzensz nekünk előzetesen?**

A Bohemiáról értelemszerűen más sok éve hallok – és csupa dicséretet! Nagyon is tudatában vagyok, milyen régóta működik közre a cseh-magyar kultúrkapcsolatok közvetítésében. Hogy is mernék ilyen szószólóknak bármit is utasítón üzengetni? © Talán csak annyit: nosza, találkozzunk, folytassunk folyamatos párbeszédet és próbáljunk ki új dolgokat! Legközelebb akár a virtuális valóság szemüvegével az orrunkon! **Sok sikert kívánunk a munkához, köszönjük a beszélgetést!**

*Polgár László, a Bohemia Baráti Kör nevében
2020. október–december
Fordítás: Molnár Éva
Fotó: David Konečný*

* Gál Jenő 2003 és 2009 között volt a Cseh Centrum igazgatója. A vele készült bemutatkozó interjú lásd: a BOHEMIA folyóirat, 2004. július, XII. évf. 1–2. számának 36–37. oldalán.

Az új koronavírusos vilájárvány és a vele járó óvintézkedések, korlátozások 2020 márciusában a prágai Magyar Intézetet is zárt ajtó mögé, közvetlen közönség-kapcsolat nélküli állapotba kényszerítette, mely állapot ósztól áthúzódott 2021-re is. Ugyanakkor kinyílt a virtuális tér és az intézet minden műfajban igyekezett programokat kínálni – beszélgetések, előadások a Trianoni Szerződés 100. évfordulója alkalmából, filmek, színház, könyv- és lemezbemutatók, zene, tánc, gyermekműsorok, kiállítások, tárlatvezetések mind-mind online verzióban nyilvánosan vagy regisztrációval vagy szabad téren váltak elérhetővé széles körből bekapcsolt helyszínekről –, műsorokat közvetíteni élőben vagy felvételtől, melyek közül sok program utólag is visszanezhető. – A szerk.

Néhány kiemelés:

A Harmónia Jazzműhely rendszeres online adásai.

2020. március 4. – 30 ÉVE SZABADON – ELNYOMÁS-TÓL A SZABADSÁGIG – karantén előtti kiállítás-megnyitó a PMI-ben.

2020. június 4. – A nemzeti összetartozás éve alkalmából, a Trianoni Szerződés aláírásának 100. évfordulójához kapcsolódó online előadás-sorozat kezdete.

2020. július 6–9. – VIRTUÁLIS FOTÓGALÉRIA – a Magyar Nemzeti Múzeum kiállítása a Trianoni Szerződés aláírásának 100. évfordulója alkalmából 1920 után Magyarország területén kívül eső kulturális és művészeti kincsek fényképeiből. [<https://mnm.hu/hu/node/6129>]

2020. július – A SZERZŐI FELOLVASÁS HAVA fesztivál díszvendége Magyarország volt Brűnnben és Ostravában. [<https://www.youtube.com/watch?v=yLQInEQOYGU...>] (Lásd még: 15. oldal!)

2020. szeptember 9. – FOTÓKIÁLLÍTÁS a V4-országok és Szerbia fiatal fotográfusainak munkáiból a PMI Pincegalériájában. Kurátor: Kudász Gábor Arion. Alkotók: A Fehér Vera, Albert Anna, Baksa Gábor, Balogh Viktória, Bánhegyesy Antal, Bylak Krisztina, Leontina Berková, Érdi Róbert, Zuzana Fedorová, Lenka Glisniková, Edyta Jabłońska, Michal Jazzkowski, Mina Jevremović, Lea Kálazi, Milica Knežević, Luboš Kotlár, Tomasz Kowalczyk, Dragan Kurucić, Weronika Perłowska, Andrea Stanišić, Székely György, Sztrehalet Oxána, Tóth Gabriella, Václav Tvarůžka. A kiállítás 2021

januárjában online is megtekinthető lett, tárlatvezetéssel egybekötve: <https://www.facebook.com/PragaiMagyarIntezet/videos/1721761431328997>

2020. szeptember 14. – DESIGN HELPS – formatervezők szabad téri panelkiállítása a prágai Kampán. Magyarországot képviselte Kis-pál Márton (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem): FRIGO / moduláris hűtő projektje.

2020. október 7. – NOC LITERATURY (Irodalom éjszakája) Prágában (Husúv sbor), mely alkalommal Esterházy Péter: Hasnyálmirigynaplójából olvasott fel Ivan Trojan, Svododa Róbert fordításában.

2020. október 21–23. – ProtimlufFest / 14. Nemzetközi Irodalmi Szemle + NE FÉLJETEREK! Az egyház és Közép-Európa útja a szabadsághoz című kultéri panelkiállítás Ostraván, II. János Pál pápa születésének 100. évfordulója, a Visegrádi Csoport megalakulásának 30. évfordulója alkalmából.

2020. november 18. – A Pekingi Magyar Kulturális Intézetben fotókiállítás nyílt a V4-ek tagállamainak a koronavírus-járvány elleni óvintézkedések alatt kiürült fővárosairól.

2020. november 18–24. – KAISER OTTÓ: A Kárpát-medence 1000 magyar csodája című kiállítása az intézet pincegalériájában. A járványügyi helyzet miatt Kaiser Ottó közreműködésével készített virtuális tárlatvezetéssel tekinthető meg.

2020. december 1. – Online beszélgetés a rendszerváltoztatásról magyar nyelven.

2020. december 8–9. – Online konferencia magyar nyelven Trianon következményeiről.

2021. január 21. – A LÉGY (1980, 3 perc, 1981-ben Oscar-díj), HOLTPONT (1982, 4 perc), GRAVITÁCIÓ (1984, 3 perc) kisfilmek online vetítése a magyar kultúra napja alkalmából.

2021. február 18–19. – ISTENI MŰSZAK (2013) online filmvetítés, cseh felirattal, 100 perc, zárt csoportban. [<https://www.facebook.com/groups/387874752365528>] Rendezte: Bodzsár Márk.

2021. február 18. – A MAGYAR SZÉPPRÓZA NAPJA – online irodalmi programok magyar nyelven: <http://magyarszepprozanapja.hu/programok.html>.

A 2021. évi online programok között számos felolvasás, beszélgetés kortárs prózairókkal, irodalomtörténeti előadás és rendhagyó irodalomóra is szerepel!

Összeállította: Molnár Éva

GRATIAS AGIT 2020 Zachár Ottó barátunknak

2020. október 15-én a Cseh Köztársaság budapesti nagykövetségén méltó körülmények között megtörtént Zachár Ottó barátunk Gratias Agit-díjának átadása, melyet minden évben a cseh külügyminiszter, jelenleg Tomáš Petříček adományoz külföldi személyeknek a világ minden tájáról Csehország jó hírnevének terjesztéséért. A hagyomány szerint júniusban Prágában vehette volna át a díjat tizenketted magával, ám az új koronavírus-vilájárvány meghiúsította az október 7-re halasztott ünnepélyt is. A 2020. évi díjazottak illusztris társasága, akiket a külügyminiszter így csak videóüzenetben és maszkban üdvözölhetett saját országuk nagykövetségén: Joan Baez Chandos (USA), Peter Bugge (Dánia), Jara Dušátko (USA), Julian Kazimierz Golak (Lengyelország), Akif Guliyev (in memoriam, Azerbajdzsán), David Avraham Hercky (Izrael), Tali Nates (Dél-afrikai Közt.), Alena Slunéčková és Emmanuel de Véricourt (Franciaország), Thorvald Steen (Norvégia), Margita Štěrbová (Pakisztán) és Zachár Ottó (Magyarország).

Az itthoni díjátadás figyelmes meglepetése volt Zachár Ottó barátunk fotókiállítása a Prágai házjegyekről, mely a Cseh Centrummal közös tulajdonunk! Bial Tibor nagykövet úr és Varga György konzul úr nyújtották át a díjat, jelen volt már Gál Adél is, a Cseh Centrum új igazgatója, Lucie Juránková énekesnő Dvořák-dalokat adott elő köszöntésképpen, és a finom falatok sem hiányoztak. Zachár barátunk pedig ismeretterjesztő kvíz-kérdései megfajtását kincsei értékes darabjaival honorálta. Őt magát ezeken a hasábokon nem kell külön

bemutatnunk, csak többszörösen gratulálhatunk neki, mint alapítónak, hogy a Bohemia Baráti Kör 2003. évi hasonló díjazása után személy szerint is elismerték életre szóló szenedélyét. (Lásd még: 7. oldal!)

A szűk körű összejövetelekről videófelvétel készült, amelyet majd megfelelő (vírust kivédő) alkalommal szélesebb körben levetítünk. Addig nézgethetjük az átadás fotóalbumát honlapunk: www.bohemia.bk.hu/Képek menüpontjában és következő linken: <https://photos.app.goo.gl/KiMT4L7kPTM2RSjh9>.

A Gratias Agit 2020 ismertető kiadványa a kitüntetettek fényképeivel, cseh és angol nyelvű bemutatásával az interneten is hozzáférhető: https://www.mzv.cz/file/4098202/brozura_2020_nahled.pdf

A Bohemia BK 2003. évi Gratias Agit díjáról szóló összeállítást lásd: BOHEMIA folyóirat, 2003. december, XI. évf. 3–4. szám, 17. o. – A szerk.

A Gratias agit-díjazás hazai és cseh visszhangjából

feladó: Cseh Gizella cehgizella3@gmail.com

dátum: 2020. jún. 13. 15:05

tárgy: Re: Bohemia_2020/20_jún.14–30.

[...] nagyon szépen köszönöm a szíves tájékoztatást. Zachár Ottónak szeretettel gratulálunk! Szíves üdvözlettel és köszönettel: Cseh Gizella

Bial Tibor, Csehország budapesti nagykövete átnyújtja a díjat Zachár Ottó barátunknak

feladó: G. Kovács László <gkovaeslaszlo@hotmail.com>
dátum: 2020. jún. 28. 13:28

Nagyon örülök minden ilyen híradásnak, mindennek, ami azt tanúsítja, hogy tudnak Rólatok, megbecsülik a munkátokat, erőfeszítéseiteket, hogy a Bohemia hírneve, elismertsége nőttön nő. Csak így tovább! [...]
 Barátsággal: Laci

feladó: Szentgyörgyvölgyi Péter
 <szentgyorgyvolygyip@t-online.hu>

címzett: eva molnarova molnarova111@gmail.com

dátum: 2020. okt. 18., 11:33

Subject: Re: Bohemia_2020/31_okt.19-31_november

Kedves Éva,
 Kérlek add át Ottónak gratulációnkat és jókívánságainkat!!! Mindkettőtökre szeretettel gondolunk:
 Inka és Péter

feladó: Krasznai Mária <mariakrasznai@gmail.com>
dátum: 2020. okt. 21. 20:45

tárgy: Re: Bohemia_2020/31_okt.19-31-november

Kedves „Bohémiasok”!
 Szeretettel gratulálok Ottónak a kitüntetése alkalmából! További egészséget, szép feladatokat!
 Üdvözlettel: Babai Mihályné

feladó: Martina Fialková <m.fialkova@centrum.cz>
dátum: 2020. nov. 2. 20:55

tárgy: Aktuálně z Českých kořenů - listopadové

Vážená a milí,
 A teď co nového mezi Čechy ve světě?
 Gratias Agit
 Od roku 1997, kdy je v ČR udělováno **ocenění Gratias Agit za propagaci české kultury a dobrého jména České repub-**

liky ve světě, se letos poprvé nekonal slavnostní akt předání laureátům v Praze na Ministerstvu zahraničí ČR. Všechny letošní ceny budou předány prostřednictvím zastupitelských úřadů oceněným v jejich zemích. Jediná laureátka, Margita Štěrbová žijící v Praze, horolezkyně a humanitární pracovnice v Pákistánu, si převzala Gratias Agit z rukou ministra zahraničí Petříčka osobně v Černínském paláci: <https://fb.watch/1vHZA7RPbD/>

Zde si můžete přečíst, komu dalšímu byly (budou) ceny letos uděleny: https://www.mzv.cz/file/4098202/brozura_2020_nahled.pdf

Mám radost, že jako každý rok je i tentokrát mezi oceněnými někdo, koho dobře znám – letos v abecedním seznamu poslední osobnost – Otto Zachár.

Ottu, jinak také "otce zakladatele" budapešťského čínorodého spolku Bohemia, jste mohli poznat i vy, pokud jste se dívali

A Gratias agit-díj kristálygömbje

Zachár Ottó kincseiből, egy Comenius-térkép nyomata

Tomáš Petříček cseh külügyminiszter videóüdvözlése

Ünnepelők: Zachár Ottó, Polgár Laci, Gál Róbert, Molnár Éva, Jónás Gábor, Goldmann Ilona és Varga György konzul úr

na náš dokument v ČT2 cyklu Babylon (Vystupuje v něm spolu s Evou Molnár – zde malá upoutávka: <https://youtu.be/ig8jFG7oKjQ>)

Na nadšení a pracovitosti Otty a Evy spolek Bohemia stojí už přes 25 let. O to více mne mrzí, že kvůli koronavirovým omezením jsem Ottovi nemohla za České kořeny osobně pogratulovat a zažít s ním tu sváteční a radostnou atmosféru, která vždy udělování Gratias Agit provází.
 Gratulujeme alespoň na dálku!

feladó: Marie Bilá <ria.india@centrum.cz>
dátum: 2021. jan. 2. 17:14

Milý Ottó,
 Blahopřeji za to vyznamenání, ale hlavně za to, jak ohromná tvoje práce za tím stojí. To nelze ani ocenit tak velká obětavá činnost, kterou už od r. 1963 děláš. Všichni tě máme rádi. K tomu všemu jsi ještě zorganizoval pro tolik lidí nezapomenutelné zážitky na vodě, na cestách, na přednáškách, výstavách, fotkách... Přeji ti do nového roku stále tolik sil a elánu v plném zdraví,
 Marie Bilá z Českých Budějovic

Fotók: Mudrák Gabi

Lucie Juránková énekesnő Dvořák-dalokat ad elő

J. M. emlékezete és jelenléte Jiří Menzel...

Emléksorok... (...)

*Elmegyek elmenni
maradok maradni
elmegyek maradni
maradok elmenni* *Születnek születni
meghalok meghalni
születnek meghalni
meghalok születni*

Weöres Sándor: *Talizmán*; részletek

Szomorú hír röppent világra 2020. szeptember 5-én: életének nyolcvanharmadik évében elhunyt a cseh filmművészet új hullámának legendás alkotója, **Jiří Menzel**.

Az 1938. február 23-án Prágában született Menzel ekkor már csaknem három éve súlyos betegségben szenvedett, pályájának folytatására nem volt remény. A halálhír nem csupán egy nagy művész távozásának komor tényével szembesített bennünket, hanem azzal is, hogy akik még élnek az 1960-as évek kulturális aranykorának megeremtői közül, egy kis fa árnyékában is könnyen elférnek: **Pavel Kohouta** (1928–), **Milan Kundera** (1929–) és **Ivan Klíma** (1931–) gondolunk. Menzel fényes emlékeztető filmes nemzedéktársai: **Věra Chytilová**, **Evald Schorm**, **Miloš Forman**, **Ivan Passer**, **Jaromír Jireš** és **Jan Němec** már hosszabb-rövidebb ideje búcsút mondtak a kamerának és a földi világnak, s azon a szeptemberi napon legfiatalabb kollégájuk is követte őket.

*A színész Jiří Menzel és Václav Neckář főszereplő
a Szigorúan ellenőrzött vonatokban, 1966*

Menzel az Ivan Csonkin közlegény élete és különleges kalandjai című film forgatásán, 1993

Jiří Menzel 2016-ban (Fotó: Paul Katzenberger, Wikipedia)

Bízást kijelenthető, hogy Antonín Dvořák, Alfons Mucha, Jaroslav Hašek, Bohumil Hrabal és Milan Kundera mellett Magyarországon Jiří Menzel a legismertebb cseh művész. Hírnevét nálunk is a filmek és legkivált Bohumil Hrabal műveinek nagyfokú empátiáról, ihletettségről és kivételes leleményességről tanúskodó adaptációi alapozták meg. Olyan felejthetetlen, a idő múlásával dacoló alkotásokra gondolunk, mint a *Szigorúan ellenőrzött vonatok* (1966, a Hrabal kisregénye alapján készült filmmel Menzel 1968-ban elnyerte a legjobb külföldi alkotásért járó Oscar-díjat), *Szeszélyes nyár* (1967), *Pacsirták cérnaszálon* (1969), *Magány az erdőszélen* (1976), *Mesés férfiak kurblival* (1978), *Sörgyári capriccio* (1980), *Hóvirágünnep* (1983), *Az én kis falum* (1985), *Vége a régi időknek* (1989), *Ivan Csonkin közlegény élete és különleges kalandjai* (1993), *Ófelsége pincére voltam* (2006).

Menzel elsősorban filmjei tették híressé, de színházi rendezőként is kiváló képességeket mutatott fel, és nagyon sokat dolgozott., a többi között Magyarországon is, nevezetesen a Katona József Színházban, az Új Színházban, a József Attila Színházban és az Operaházban. A közönség színészként is számos alkalommal találkozhatott vele, néha a főszereplők egyikeként, máskor epizodistaként. Menzerről, mint színészről elsősorban a *Szigorúan ellenőrzött vonatok*, a *Szeszélyes nyár*, *A hullaégető* (r. Juraj Herz, 1968), *Játék az almáért* (r. Věra Chytilová, 1976), a *Vámpír négy keréken* (r. Juraj Herz, 1981) és *A tolmács* (r. Martin Šulík, 2018) című filmek révén alkothatunk fogalmat magunknak. Jó néhány magyar film-ben is felbukkant – többek között Gyarmathy Livia *Minden szerdán* (1979), Maár Gyula *Felhőjáték* (1983), Simó Sándor *Franciska vasárnapjai* (1996) és Szabó István *Rokonok* (2006) és *Az ajtó* (2012) című alkotásában.

Az 1989-es rendszerváltozás után Menzel tollforgatóként is szorgoskodott, éspedig sikeresen: a *Hát nem tudom* (1996) és *Hát nem tudom... másodsor* (1998) címet viselő, magyarul napvilágot látott kötetekben tárcáit publikálta, 2013-ban pedig *Szeszélyes évek* címmel egy önéletrajzi művet adott közre, melyben 1988-ig bezárólag idézte fel az életét.

Non omnis moriar – nem halok meg egészen, írta valaha Horatius, és szavai Jiří Menzel esetében különösen igazak. Aki olyan kivételesen gazdag örökséget hagy utókorára, mint ő, távozása után is jelen van.

G. Kovács László

Bán János és Marián Labuda Az én kis falumban, 1985

Utószó: A **Jiří Menzel** pályafutását felidéző megemlékezés nem csupán azért szerepel a folyóiratunkban, mert ezt művészi rangja messzemenően indokolja, hanem személyes okokból is: jó néhányan többször találkoztunk, szót váltottunk, sőt elbeszélgettünk vele, s akadt, aki interjút is készít(het)ett; másvalaki a programja lebonyolításában segédkezett vagy tolmácsolt neki. Pódiumbeszélgetései alkalmával – mindig teltházias rendezvények voltak – figyelmesen hallgattuk, aztán máskor aláírást, dedikációt kértünk tőle (nem mindig volt igazán lelkes, de – tudtommal – senkit se utasított vissza); igyekeztünk a lehető legtöbbet lecsévegre kapni, mobilunk kamerájával „befogni“, sokan pedig meg is öröközték magukat vele – s valóban: milyen kedves emlék lett a közös fotóból és persze mindegyik képből... Csodálhattuk szellemességét, meglepődhettünk a vélekedésein, jókat derülhettünk tréfás, (ön)ironikus megfogalmazásain: élvezhettük a társaságát. Láthattuk barátságát.

A Koldusopera című film plakátja, 1991

*Magda Vašaryová (Mariska) és Jaromír Hanzlík (Pepín)
a Sörgyári capriccio kéményjelenetében, 1980*

gosnak és morcosnak, lendületesnek és fáradtnak, előzékeny- nek és szeszélyesnek, készségesnek és vonakodónak. Szeretett Magyarországra járni – s nem csak Budapestre –, jól érezte magát közöttünk. Akit érdekelt, milyen egy világhírű művész emberközébe, jó eséllyel megtudhatta.

Egy alkalommal ezzel a kérdéssel fordultam hozzá: „*Milyen a viszonya a magyarokhoz?*“ Menzel hamiskásan elmosolyodott, és szinte gondolkodás nélkül így felelt: „*Határozottan jobb, mint amilyen Vodička árkászé volt.*“ („*Rozhodně lepší, než jaký měl sapér Vodička.*“) A humoros és rokonszenves válasza évek távolából is pontosan emlékszem.

Jóban lehettünk vele: szerencsések voltunk.

G. Kovács László
(Fotók: internetről)

A tolmácsban: Jiří Menzel és Peter Simonischek, 2018

Barátainktól, barátainkról – 2020

2020. június 15. – A kedvenc „csehes” **Csirimojó Kiadó lett az Év Kiadója** – a HUBBY – Magyar Gyerekkönyv Fórum az elmúlt években nyújtott kiemelkedő kiadói tevékenységéért ítélte nekik ezt a különdíjat. Gratulálunk a szakmai elismeréshez. Az online díjátadót az alábbi linken lehet megnézni, a rájuk vonatkozó rész 44:54-nél található: <https://www.facebook.com/watch/?v=277316253318276>. A Csirimojó Kiadóról és könyveiről lásd: <http://csirimoyo.hu/> + BOHEMIA folyóirat, 2018/2019. 1–4. sz. 50. oldal.

2020. június 15. – A DunaTV, illetve ismétlésben a Duna World közvetítette a Domovina, a szlovák nemzeti szlovák énekkaráról. Karantén alatt a kórus tagjai minden nap csetteltek. Karmesterük felvette videóra az összes hangot – basszus, tenor, alt, szoprán – és hetente meg kellett tanulniuk 3 dalt. Minden kedd este el kellett énekelni a dalokat a kórusvezetőnek, s így nem jöttek ki a gyakorlatból. (Tóth Gitta tudósítása) *Sajnos a pandémia második hulláma elragadta ragyogó karmesterüket, Pálkás Pétert, de a kórus néhány hét szünet után az új évben ismét távkapcsolatban próbál. – A szerk.*

2020. június 20., 22., 24-én tűzte műsorra a ČT2 tévécsatorna Babylon című sorozata Éva Molnár és a Bohemia Barátok Kör című, a České kořeny partnerünk által 2017-ben forgatott cseh nyelvű dokumentumfilmecskét (16 perc), mely éppen a karantén-időszak alatt kapta meg végső, vágott formáját. Az adást csak a cseh TV előfizetői és a csehországi nézők láthatták, akik meg voltak elégedve: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1131721572-babylon/420236100152013>. A nemzetközi érdeklődőknek a jó hangulatú kedv-csináló maradt a min-

denkinek elérhető YouTube-on: <https://youtu.be/ig8jFG7oKjQ> (Lásd még: 38. oldal!)

2020. június 27. – **Könyvbemutató Kerskóban:**

Bronislav Kuba úrnak, a kerskói Lesní atelier Kuba tulajdonosának kiadásában megjelent a **Slavnosti sněženek (Hóvirágünnep) című interjúkötet 2. része**, melyben Bohumil Hrabalhoz valamilyen módon köthető személyekkel készült interjúk olvashatók cseh nyelven – köztük

Polgár Laci barátunkkal, az első Arany Cassius-díjossal, és sok képen Orvos Miklós barátunkkal. – Az interjúalanyok jelentős részét mi is ismerhetjük. (Tudósításunkat lásd: 41. oldal!)

2020. június 28. – Réber László grafikusművész (1920–2001) rendkívül szellemes, ötletes centenárium kiállítása nyílt Budán, a Virág Benedek Házban október 1-ig.

2020. július 1–augusztus 1. – Szerzői Felolvasások Hónapját (SFH–MAC) tartották Brünnben, Ostravában. A díszvendég Magyarország volt, harmincegy kiemelkedő magyar szerző részvételével. A felolvasásokat és a szerzőkkel folytatott beszélgetéseket élőben is közvetítették az esemény Facebook oldalán. A start előtt két nappal a cseh rádió Simona Kolmanová csehországi hungarológus, a Károly Egyetem FF Közép-európai stúdióinak docense bemutatkozó interjúját közvetítette, akit valami az ég és föld között vezetett el a magyar nyelvhez. Moderálta Markéta Kaňková. Lásd: <https://vltava.rozhlas.cz/k-madarstine-me-privedlo-cosi-mezi-nebem-a-zemi-rika-hungaristka-simona-8239918>

2020. július 25-én, 29-én és aug. 1-jén az M5 csatornán Doboz Borbála csembalóművész barátunkról vetítettek portrét, melynek egy részét Prágában forgatták!

2020. július 31. – Lőrincz Zsuzsa és Luzsicza Lajos képzőművész barátaink prágai–budapesti, cseh–magyar kiállítása az Érdi Galériában 2020. augusztus 22-ig. (Lásd még: 56. oldal és a belső borítók!)

2020. szeptember 12-én a Budapest Bábszínház új bemutatóján újraéledt Rumcájsz, Manka, Csibészke feledhetetlen története Václav Čtvrtek tollából, Thuróczy Kati barátunk dramaturgizálásában, Schneider Anikó által rendezett előadásban.

2020. szeptember 18. – A Magvető Caffében, a Fordítsunk című rendezvénysorozat keretében Deák Reni, Tereza Worowska és Svoboda Róbert barátunk – azaz 3 Esterházy-fordító – beszélgetett.

2020. szeptember 13. – Mozgó és álló képek – Orosz István, Kossuth-díjas grafikusművész és animációs filmrendező volt az Uránia Nemzeti Filmszínház vendége! 13-án 16 és 19 óra-

kor filmjeinek vetítése, 17:30-kor könyvbemutató, illetve kiállítás szeptember 30-ig.

2020. szeptember 24-én a Martinů Strings Prague adhatott koncertet a pandémia két hulláma között Jaroslav Šonský barátunk vezetésével és Karel Untermüller brácsa szólójával Prágában, a Dominikánusok barokk termében, a České kořeny Zene határok nélkül sorozatában: <https://www.atlasceska.cz/kalendar-akci/solo-pro-violu-praha-126383>

Orosz István dedikál Katona Lucia barátunknak

2020. október 17., 12.35 h – A ČT2 Babylon című sorozatában vetítették a České kořeny által készített újabb cseh dokumentumfilmet Svoboda Róbert kiváló műfordító cseh–magyar barátunkról, sajnos csak a cseh tv-nézők, illetve előfizetők számára, mivel külföldieknek a műsor nem elérhető az interneten! Kameraman, vágó & rendező: *Tomáš Kubák*. Producer és riportert: *Martina Fialková*. Dramaturg: *Marta Růžičková*. A szerencsések ezen a linken láthatják: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1131721572-babylon/420236100152021/obsah/795603-robert-svoboda>

2020. október 25. – A 2020-ban 20 éves CONCORDIA jubileumi kiállítását a Prága–Bubeneči Régi Víz tisztító Galériájában a pandémia miatt 2021-re halasztották. Megnyitó helyett a Concordia történetét foglalta össze *Lőrincz Zsuzsa* barátunk a Prágai Tükör 2020/6. számában (46–51. oldal!) A csehországi magyar képzőművészek csoportjának további tagjai: *Gál Attila, Hajnal Mihály, Kutas Ágnes, Németh Endre, Štefanko Szabó Erzs, Struhár Boglárka, Vámos János, Veronika Plátková, Witz Veronika*. Találkozunk még!

2020. október 27. – Halmos Attila (Csiga), a baráti Tükrös zenekar alapító primása, a népművészet ifjú mestere, a Pádai Szent Antal Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola zenetanára A MAGYAR ARANY ÉRDEMKE-RESZT (polgári tagozat) kitüntetésben részesült kiemelkedő tevékenysége elismeréseként. Gratulálunk!

2020. december 9. – Martina Fialková barátunk (České kořeny) cikke jelent meg a Místní kultura című internetes portálon **Emanuel és Josef Zimáról**, akiknek emléktáblája a budapesti cseh nagykövetség falán, a II. világháborús hőstettük pedig kamara-kiállításon látható az épületben: <https://www.mistnikultura.cz/stopy-v-pisku-emanuel-a-josef-zimovi> (Lásd még: 54. oldal!)

2020. december 24. – Karácsonyi üdvözlő Polgár Laci barátunktól a Hrabal Asztaltársaságnak, rajtuk keresztül akár nekünk is: [...] „Akarjátok látni arany Prágát? Ha igen, főlemlek titeket, ti pedig hunyjátok be a szemeteket. Ugye, milyen gyönyörű?” Körülbelül így láthatjuk idén nem csak az Arany Prágát, de más kedvenc cseh városunkat és sörözőnket is. Csak képzeletben. Behunyás szemekkel. Az élet ebben az évben sajnos felülírta utazási és sörözési terveinket, s a Hrabal asztaltársaságos elképzeléseket is. Ezért azt kívánom nektek, hogy karácsonykor behunyt szemmel is magatok előtt lássátok mindazt a sok-sok cseh élményt, amit nem volt lehetőség idén személyesen átélni. [...] Boldog karácsonyi és év végi ünnepeket kívánok asztaltársaimnak. P. Laci

2021. január – A Listy Prahy 1 havilap januári számában, a **Martina Fialková** készítette interjúban **Sovoda Róbert** ba-

rátunk a fordítási szakma felett elmélkedik: <https://www.listyprahy1.cz/index.php?cislo=1&rok=2021>.

2021. január 25. – P. Boros Ilona képzőművész, az Asztal Társaság tagja, egyéni alkotóként helyi, regionális és országos képzőművészeti egyesületek szervezője elnyerte a 2020. évi „Törökbálint Kultúrájáért” díjat. Gratulálunk! (Lásd még: 56. oldal!)

2021. február 10. – Svoboda Róbert műfordító fenomen barátunkkal portré-interjút közölt – Martina Fialková barátunk kérdéseire válaszolva – a Místní kultura internetes cseh portál, fényképekkel illusztrálva. Rovatcím: Česká kultura před Sametem a po Sametu /s překladatelem Robertem Svobodou és ezen a linken olvasható: <https://www.mistnikultura.cz/ceska-kultura-pred-sametem-a-po-sametu-s-prekladatelem-robertem-svobodou>

Cseh sörözők Budapesten

Kedvenc baráti cseh vendéglátóipari műintézetek Budapesten, mint a **Ferdinánd Monarchia Étterem**, a **Hrabal Söröző**, a **Hetedik lépcső** 2020–2021-ben a kényszerszünetek alatt részben felújultak, de hősiessé tartják a frontot, elvitelre, kiszállításra kínált étel- és sörkülönlegességeikkel. A nyári lazításkor máris cseh sörnapokkal siettek a szomjazók elébe a budapesti West-End tetőteraszán. Csak drukkolni tudunk nekik!

Új könyvek

barátainktól 2020-ban a járványügyi korlátozások alatt:

Kocsis Péter: Egy sörémigráns naplójából (332 oldal, Hibernia Nova Kiadó, Budapest, 2020) – Kultúrgasztronómia kocsispéteri variációkban. A könyvbemutató jobb időkre halasztva, de már megrendelhető itt: https://www.libri.hu/.../kocsis_peter.egy-soremigrans-naploja... vagy közvetlenül a szerzőtől: ezaz@volny.cz

Anna Cima: Tokióban ébrednek című regénye, *Kolláth Anna Laura*, a kezdő műfordítók 2019. évi Susanna Roth versenyének győztese első műfordítása megjelent a Galaktika–Metropolis Kiadónál, 400 oldal, 2020. Az első kritikát lásd: <https://rileyeraines.blogspot.com/.../tokioban-ebrednek-kritik...>

Tereza Boučková: Örültem szomorú történetek, *Forgács Ildikó* fordításában, 171 oldal, a Magyar Napló Kiadónál, 2020.

Irena Doušková: Hašek, a medve című könyve, *Csoma Borbála* barátunk fordításában, 288 oldal, Pesti Kalligram kiadónál, 2020.

A fenti könyvek kaphatók: Bookline-Libri könyvesboltjaiban, megrendelhetők a <https://bookline.hu/>; <https://www.libri.hu/> weboldalakon.

A Csirimóji Kiadónál 2020–2021-ben megjelent könyvek *Petővská Flóra* fordításában: *Marie Štumpfová–Jiří Dvořák*: Hogyan alszanak az állatok? 40 oldal, 3–10 éveseknek. *Iveta Merglová*: Ema elvan, 72 oldal, 16+ éveseknek. *Jana Bodnárová–Daniela Olajniková*: Dita, 52 oldal, 6+ éveseknek. *Petr Stančík–Lucie Dvořáková*: Furda borz kis nagy szerelme, fordította: *Hanzelik Gábor*, 32 oldal, 3–8 éveseknek. A kiadó első szépirodalmi kötete megjelent 2021. március elején: *Alena Mornštajnová*: Hana, regény, fordította *J. Hahn Zsuzsanna*, illusztrálta: *Dely Dorka*. Kaphatók a Kiadónál: rendeles@csirimoyo.hu és független könyvesboltokban.

Jiří Mucha: Alfons Mucha című életrajzi regényének 2. kiadása, a cseh KÜM, a Mucha Foundation és a Bohemia BK támogatásával, fordította: *Molnár Éva*, 212 oldal, a Tandem Kiadónál, 2020. Kapható: kisebb könyvesboltokban, a Kiadónál 20 százalék kedvezménnyel: <http://tandemgrafika.hu>

Összeállította: *Molnár Éva*

Képriport barátainkról/tól a pandémia miatt elrendelt korlátozások idejéből

Szabó Gábor barátunk felhívása: *Fel Belgrádra!*

Karantén-húsvét erkélyen

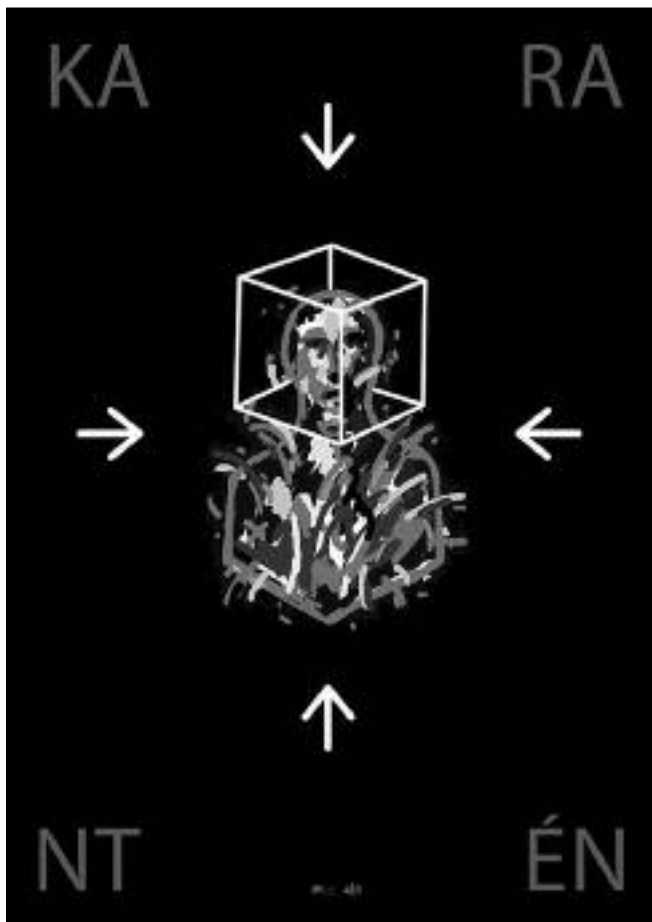
Menyhárt Ildi barátunk kézműves termékei

A Pivo To Go s.r.o. új találmánya Český Brodból

Óvatos Óév-búcsúztató az Orczy-kertben

Árendás József barátunk karantén-grafikája

Mudrák Gabi barátunk két pandémiás hullám között először az Állatkertben (Fotó: Bors)

Árendás József győztes farsangi maszkja

Az új kötelező „divat” keleties és matyó stílusban

A szerkesztőség postaládájából

Postaláda

feladó: **Tibor Bial** <Tibor_Bial@mzv.cz>
címzett: molnarova111@gmail.com
dátum: 2020. márc. 31. 15:07
tárgy: Odpověď: Bohemia_interjú+jelentés

Kedves Éva, [...]
Még a vírus elterjedése előtt volt egy sajtótájékoztatónk, ahol kb. 15 turizmus témakörében érintett újságíróval beszélgettem Csehországról, mint turisztikai desztinációról. Jópár cikk meg is jelent. A prezentáció keretén belül bemutattam Önöket is, illetve tevékenységüket. Figyelmébe ajánlom pl. a következő linket: <https://tghungary.hu/2020/03/11/csehország-a-ki-hagyhatatlan/> Mindenképpen jó egészséget, kitartást és erőt kívánok Önöknek az elkövetkezendő időkhöz és bízom abban, hogy mihamarabb személyesen is találkozunk. Üdvözlettel, Tibor Bial nagykövet

feladó: **Hidasi Judit** <jhidasi@hotmail.com>
címzett: molnarova111@gmail.com
dátum: 2020. ápr. 9. 13:28
tárgy: Re: Bohemia_2020/14_ápr.10-30.

...csak a Bohemia új számához akarok gratulálni – változatos, informatív, színvonalas – le a kalappal! És hogy mostantól az OSZK-ban is elérhető lesz... szuper!!! Az elhalasztott utazásunk mielőbbi megvalósulása reményében, nyugodalmassal Húsvétot!!! Hidasi Judit

feladó: **Patricia Bretas** <patbretas@globo.com>
címzett: molnarova111@gmail.com;
polgar.laszlo@bookline.hu; ottozachar2011@gmail.com
dátum: 2020. ápr. 9. 18:24
tárgy: Re: Eastern

Dearest friends,
We are so glad to read this message – thank you very much! Marcelo and I are doing fine here in Louisiana, despite of this pandemic that has killed more than 600 people here around. But we believe this will come to an end, and that China has planned it all to become the first country in the world. My lessons have been online, and I have been teaching online too. It is wonderful to have the internet, but for the piano lessons... It is a pity. We hope you all are safe – we know that your country is doing better, congratulations for that! All the best, Happy Easter – such a beautiful time of the calendar! I hope to see you again. Maybe in 2021? I would love to play for you again. Stay safe. Many hugs from a Brazilian friend! Patrícia

feladó: **Miloš Vnuk** <milosvnuk@gmail.com>
címzett: molnarova111@gmail.com;
ottozachar512@gmail.com
dátum: 2020. ápr. 12. 11:13
tárgy: velikonoce

Přicházím k Vám s nejnámější českou koledou.
Hody hody doprovody
dejte vejce malovaný
nedáte-li malovaný, dejte aspoň bílý,

slepička vám snese v koutku jiný.
V koutku, na zeleným proutku
proutek se otočí, korbél piva natočí.
Páni páni pijte, jen se neopijte
a mně taky připijte.

Zdraví a bez koronové svátky přeje: Miloš

feladó: **Gergely Edit** <gergelyedit09@t-online.hu>
címzett: molnarova111@gmail.com;
dátum: 2020. ápr. 19. 12:57

[...] Köszönjük a sok jó linket! Csak így tovább! De azért jobb lenne már találkozni! :-)) Szebb napokat! Gergely Edit

feladó: **Vándor György** <vandornagyagi@t-online.hu>
címzett: molnarova111@gmail.com;
dátum: 2020. ápr. 19. 19:31

Kedves Évi!
Már régóta szeretnénk volna megköszönni a kulturális ajánlataidat. Most megtesszük. Gyakran találunk benne kedvünkre valót. Ismételten KÖSZI! Üdvözlettel (Vándor) Gyuri és Ági

feladó: **G. Kovács László** <gkovacsaszlo@hotmail.com>
címzett: molnarova111@gmail.com;
dátum: 2020. ápr. 19. 0:28

Dear Éva, [...] A Bohemia nagyszerű lett, gratulálok és köszönöm! Mindazonáltal a letűnt (?) világ hű embereként nagyon vágyom arra, hogy publikációként is kézbe vehessem. [...] zűstávám se vší úctou: Laci

feladó: **Németh Miklós** <miknem@hotmail.com>
címzett: molnarova111@gmail.com; zachar.otto@chello.hu
dátum: 2020. okt. 25. 7:31

tárgy: Re: Bohemia_2020/32_okt.26-31_november
Kedves Ottó és Éva! Nagyon köszönöm a kultúrmissiót. Úgy innék egy csapolt sört és igen, Hrabalt olvasok vagy Hašeket, mondjuk Švejkét! Üdv, Ahoj Miklós

feladó: **Szokolay Dongó Balázs** <dongo.dudart@gmail.com>
címzett: Otto Zachar <ottozachar512@gmail.com>
dátum: 2020. nov. 8., 19:32

Kedves Ottó! Köszönöm a tegnapi lehetőséget. Szerettünk játszani! Jó tér, jó közönség, a zenész álma. [...] Barátsággal, Balázs

feladó: **Kalapos Krisztián** <krisztian.kalapos@gmail.com>
címzett: molnarova111@gmail.com
dátum: 2020. dec. 4. 20:23

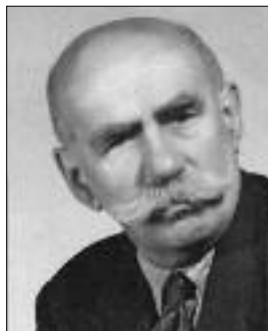
Kedves Éva Molnárová!
Köszönettel megkaptam a vissza- és előre tekintő évvégi levelet. Azért még mindig jó papíralapú levelet is olvasni – legalább is én így érzem. [...] Jó egészséget, kiváló programokat, és azok megvalósulásának lehetőségét kívánva, maradok üdvözlettel: Kalapos Krisztián, ...egy messzi dél-alföldi csehország rajongó.

feladó: **Milos Vnuk** <milosvnuk@gmail.com>
címzett: 93bohemiabk@gmail.com
datum: 2020. dec. 5. 6:56

Kedves Évike és a BBK tagjai!

Nagyon hiányzik a társaságotok és talán néhányan tudjátok, hogy én is sajnos beleestem a Covid-19 pandémiába, sőt a szlovák Ozvena kórus majdnem minden tagja szintén. A legnagyobb fájdalomunkra elveszítettük kiváló karmesterünket, Pálincák Pétert. Nem merek, ha nagy nehezemre esik is esik, tömeges rendezvényen részt venni. Megvárom a békésebb időket, addig harcolni fogok a saját egészségem javulásáért, hogy még a hátralévő életemet hasznosan tudjam tölteni ezen a földön. A BBK-ból mindenkit üdvözlök, békés és egészségben átélt karácsonyi ünnepeket és nyugodt reményteljes, örömben átélt boldog Új esztendőt kíván mindnyájatoknak: Miloš. Vigyázzatok magatokra!

feladó: **Martina Fialková** <m.fialkova@centrum.cz>
címezett: molnarova111@gmail.com
 dátum: 2020. dec. 10. 11:31

Emanuel Zima

Vázení v Budapešti, včera vyšel můj článek: **Stopy v písku – Emanuel a Josef Zimovi. Zapomenutý příběh odvahy a solidarity z válečné Budapešti. Viz:** <https://www.mistni.kultura.cz/stopy-v-pisku-emanuel-a-josef-zimovi>

Ráda bych Vám všem poděkovala za spolupráci. Lvi podíl na ní má také pan Martin Mozer, se kterým jsem byla několikrát v kontaktu.

Tomu napíšu samostatně, protože mu chci sdělit ještě nějaké informace, o kterých jsme spolu hovořili, a které se týkají dalšího osudu Josefa Zímy zde v Praze. O těch se mu doposud nepodařilo mnoho zjistit, tak zkouším sama pátrat ještě dále a pokud se něco významnějšího podaří doložit, budu Vás informovat. Článek nyní rozesílám na okruh stálých čtenářů a příznivců spolku České kořeny, který zde v Praze vedu, a také na některé kontakty zde v Praze na MZV a do médií. Myslím, že si Zimovi po mnoha letech zaslouží, aby o jejich činu více věděli i ti, kdo nemohou navštívit výstavu v Budapešti. Ještě jednou děkuji a budu se těšit případně na další setkání v Budapešti. Martina Fialková
Tel.: +420 603 930 074

www.listyprahy1.cz
www.jaroslavsonsky.com
www.ceskekoreny.cz
<https://www.facebook.com/Ceskekoreny/>

feladó: **Eva Strížovská** <strizovska@seznam.cz>
címezett: molnarova111@gmail.com
 dátum: 2020. dec. 19. 20:32
tárgy: Re: PF 2021

Milá paní Evo, děkuji velice za přání, které srdečně opětuji a zdravím všechny v Bohemii. Na naše setkání v Budapešti, kdy jsme seděli na papírových sedačkách a poslouchali báječný koncert nelze zapomenout. Ani na další setkání a vaše aktivitu. Eva Strížovská
www.cesky-dialog.net
+420 739 091 057

feladó: **Oliver Ertl** <olivert157@gmail.com>
címezett: molnarova111@gmail.com
 dátum: 2020. dec. 21. 12:36

tárgy: Re: Bohemia_2020/40_dec.20-31_2021
Kedves Éva, ezúton szeretnék hálás köszönetet mondani ne-

ked megbízható és nagyon hűséges munkáért. Kívánok neked és szeretteidnek Boldog Karácsonyi Ünnepeket és egy sokkal egészségesebb Új Esztendőt. A lényeg, hogy ne hagyjuk az életünket teljesen összeborzolni a nyavalyától, mely fogva akar tartani bennünket. Vigyázz magadra és maradj negatív :) Szeretettel, Olivér

feladó: **Adéla Gálová** <galova@czech.cz>
 dátum: 2020. dec. 30., 21:40

Milá Evo, [...] Srdečně pozdravuji všechny z bohemistického kruhu i spřízněné duše mimo něj, přeji Vám hodně zdraví, energie a chuti do Nového – snad lepšího – roku a doufám v plodnou spolupráci: Adéla G.

feladó: **Soltész Ágota** <soltesz.agota@gmail.com>
címezett: molnarova111@gmail.com
 dátum: 2021. január 18. 22:30

Kedves Évi, köszönöm, hogy mindenféleképpen küldesz nekünk. Most pl. fantasztikus jó - nem tudom hol találtad - a vatikáni látogatás képei! Nagy élvezet végignézni ezeket így közelről nagyítva, nem sietve! Én nem találtam volna meg. Nagyon szépen köszönöm. Soltész Ágota

Havasi Béla barátunk levele postán érkezett Miskolcra 2021. január 31-én:

Kedves Bohemiások! Božena Němcovárol, mint a cseh irodalomtörténet karizmatikus alakjáról, a cseh széppróza megteremtőjéről, születésének kétszázadik évfordulója tiszteletére a Cseh Irodalmi Társaság 2020-ban emlékérmeket bocsájtott ki, melynek egyik büszke tulajdonosa lettem, mint irodalmár és Božena őszinte tisztelője. A váratlanul ért meglepetés egy négy évtizedes barátságához köthető, ahhoz a szlovák családhoz, akik Bacuch, a Felsőgaram völgyében megbúvó alacsony-tátrai település lakói. Határában 1813-ban egyik bányamérnök gyógyvízforrást

Božena Němcová portréja, Max Švabinský, 1910
(Forrás: www.aukce.galerielazarska.cz)

fedezett fel, és annak kiépülése után az idelátogatók a mai napig gyöngycseppjeinek gyógyhatásáért fogyasztják. Az 1850-es években Božena Němcová több alkalommal látogatta Felsőmagyarországon szolgálatot teljesítő férjét és közben gyógykezeltette betegeskedő szervezetét, úgy a bacuchi, mint a környéken lévő más gyógyforrások vizével. Az írónak ezen alkalmi találkozásai az itt élő emberekkel és a természettel, forrásul szolgáltak szépirodalmi alkotásának: *Chyše pod horami (Ház az erdő mellett)* megszületéséhez. 1962 óta a gyógyforrás Božena nevével viseli, és teljes pompájában fogadja naponta a gyógyulni és pihenni vágyókat.

Üdvözlettel: Havasi Béla és Nagy Sári

feladó: **Martina Fialková**
címezett: molnarova111@gmail.com
 dátum: 2021. jan. 31. 18:50

Ahoj Evi, vyslechla jsem a bylo to dobré, krásně jsi to všechno řekla. My jsme teď dokončili ještě novou, prodlouženou verzi rozhovoru s Robertem Svobodou, který vyjde na www.mistni.kultura.cz To, co vyšlo už v Listech Prahy 1, tvoří teď asi 60% textu, zbytek bude nový. Vyjde 10. 2. Snad si to ještě někdo přečte, když už četli ten kratší. Uvidíme, mně se to moc líbí, jak Robert mluví (píše) o své práci i o jiných věcech. Moc zdravím, Martina

Patricia Bretas Facebook üzenete:
 dátum: 2020. febr. 9. 0:31

I passed my Oral Defense today!
Now, I am at that stage "ABD" (All But Dissertation)!!! It is a heavy weight off my shoulder, and I am feeling so happy!! I am very grateful to LSU School of Music and to my committee, Drs. Michael Gurt, Ana Maria Otamendi, Willis Delony, and William Demastes. I am also very grateful to my marvelous husband, Marcelo da Rosa, without whom I could never make it. Grateful to our children, our relatives, friends (from Brazil, France, US, Russia, Greece), and from my brethren of First Baptist Church. Love you all! Now, it is just finishing Piano Literature, continue to work as assistant pianist at LSU, and prepare my final project.

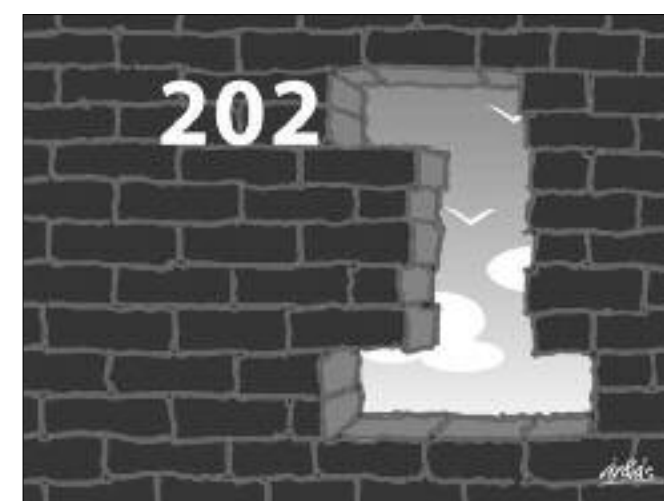
feladó: **Dr. Heiner Lajos** <heiner_lajos@freemail.hu>
címezett: molnarova111@gmail.com
 dátum: 2021. márc. 1. 12:00
tárgy: Re: Bohemia_2021/8_március

Sok köszönet a legújabb számért! Cserna-Szabó könyvét már megrendeltem. Ilyenkor, amikor az ember gyakorlatilag a négy fal közé van szorítva, még többet jelent Csehország, a Bohemia, az a lassan harminc év, amióta ismerlek Benneteket. Egyszer csak vége lesz ennek a 3. világháborúnak és utazhatunk, sörözhetünk megint együtt. Ahoj, Lajos

Jan Švankmajer képzőművész, filmrendező üdvözlölete

Árendás József újévi grafikái

Lőrincz Zsuzsa és Luzsicza Árpád érdi kiállításából

2020. július 31–augusztus 22., Érdi Galéria

Lőrincz Zsuzsa, Prágában élő grafikus és szobrászművész barátunkkal már többször találkoztak olvasóink folyóiratunkban, de személyesen is Prágában vagy Budapesten, Révkomáromban vagy másutt, nemcsak kiállításain, hanem a közös munkálkodásban, a cseh és magyar kulturális értékek közvetítésében, terjesztésében, kapcsolatépítésében, támogatásában. 1954. február 19-én született Pozsonyban. Szülővárosában érettségizett, 1979–1985 között a prágai Képzőművészeti Akadémián (AVU) tanult Ladislav Čepelák grafikai szakán. Prágában él. Ismertek grafikai sorozatai; mondandója a természet, a táj mély átérzésében gyökerezik, de fogékony a város sajátos poézisére is. Ladislav Čepelák, Rudolf Hrušínský, John Lennon tiszteletére; Hommage à Alapy Gáspár; Dráfi Mátyás 60. születésnapjára készült albumok társsalkotója. Az utóbbi években a szobrászatban leli kedvét, oly sikerrel, hogy a Cseh Szobrászszövetség vezetőségébe választották és kiállításaira hívják.

Luzsicza Lajos Árpád grafikus és festőművész 1949. február 17-én Tatabányán született. Édesapja Luzsicza Lajos festőművész, így az Árpád nevet használja a szakmájában. Testvére Stiller Luzsicza Ágnes festőművész, lánya Fanni fotográfus. Itthoni iskolái után elvégezte a prágai Képzőművészeti Akadémiát (AVU), ahol Ladislav Čepelák grafikai szakán diplomázott 1982-ben. Budapesten él. 1992 óta szabad foglalkozású művész. Sosem szakadt el Prágától, ahol Lajos, de Budapesten Árpád. Itt is, ott is otthon van. Prágában sörözik és pihen, otthon borozik és dolgozik (vagy ahogy ő mondja – játszik). Több magyar művészeti csoport tagja, a Csehországban élő magyar képzőművészek Concordia csoportjának is, kiállítások szervezője, s rendszeresen szerepel festészeti és szobrászati kiállításokon is. Művei játékos beállítottságúak, fő eszközei a humor és az ironia. (<http://luzsiczaarpad.mlap.hu/>)

A két művészt életre szóló barátság köti össze prágai tanulmányi éveik óta. Egyéni útjaik mellett mindketten csatlakoztak a Törökbálinton alakult Asztal Társasághoz, hogy aztán közös kiállításokon is megmutassák alkotásaikat, melyeket a különböző formanyelv ellenére láthatatlan, de érezhető szál fűz össze.

Ilyen baráti, kettős kiállítás nyílt 2020 júliusában – két pandémiás hullám okozta korlátozás közötti időszakban – az Érdi Galériában. Megnyitotta P. Boros Ilona grafikusművész, az Asztal Társaság alapítója:

Tisztelt Közönség, kedves egybegyűltek!

Ez év júniusában egy gyönyörű felvétel járta be az internetet, melyet Radoslav Vněnkáč készített.

A fotón felülnézetből látható Prága ikonikus hídja, a Károly híd, közepén végighúzódó, 515 méter hosszú, gigantikus terített asztallal. A „Megterített híd” elnevezésű, közösségi vacsorát egy prágai kávéház tulajdonos, Ondrej Kobza szervezte, hogy így ünnepeljék a koronavírus-járvány korlátozásainak csehországi feloldását.

Akik nem ismerik Lőrincz Zsuzsát és Luzsicza Árpádot, és soha nem hallottak az Asztal Társaság nevű művészcsoporról, joggal tehetik fel a kérdést, hogyan kerül ide ez a történet?

Pedig talán minden Prágában kezdődött. Zsuzsa és Árpád – vagy ahogy arrafelé szólítják Lajos, sőt: „Lajos” – barátsága

mindenképp, s ez a barátság irigylésre méltó. Pál apostol szavai jutnak róla eszembe: a szeretet hosszútűrő, kegyes, nem irigykedik... Néha ebből a melegségből nekem is kijut, ahogyan az első napsugarakból a prágaiak kedvenc kerthelyiségében, a Květníkben. Történt ugyanis, hogy kiállításom lévén Prágában, magától értetődően találkoztam az ott élő és alkotó Lőrincz Zsuzsával. Egy villamosmegállónál várt és javasolta, hogy menjünk el egyik kedvenc sörözőjébe. (Ahol természetesen – mint mindig, minden prágai söröződében – majd egy nagy pohár fröccsöt fog kérni.) Belépve a kerthelyiségbe már azon tűnődtem, másik helyet kell keresnünk, az első, igazán tavaszt idéző időjárást rengetegen próbálták kihasználni, minden asztal foglalt volt. Zsuzsán azonban nem látszott a feladás szándéka, elindult befelé, s követve mozgását egy ismerős, nagyon is ismerős figura alakját lehetett beazonosítani, amint attribútumával, egy nagy korsó sörrel integet. Luzsicza Árpád Lajossal nemcsak e váratlan találkozásunk alkalmával ülhettünk egy asztalnál. Meghatározóak voltak persze a prágai asztalok is, frissen csapolt sörökkel és csülökből készült étkekkel, de voltak jelentős asztalok máshol is: párásposharú fröccsökkel megrakva egy törökbálinti szőlőlugasban, Alsóörsön a házias konyhájáról híres Bakterban, vagy épp remegő házi kocsonyával a hátukon... Az asztalokat pedig minden esetben figyelemre méltó társaságok ülték körül.

Az Asztal Társaság elnevezésű képzőművész csoport is így alakult, melynek első, bemutatkozó kiállítására éppen itt, az érdi galéria falai között került sor. Kéri Mihály festőművész és galériavezető bizalmat és helyet adott nekünk, és valószínűleg jó benyomást tettünk rá, hiszen nem sokkal később már a társaság tagjaként, együtt állított ki velünk. Az Asztal Társaság tagjainak nagy része kapott azóta önálló bemutatkozási lehetőséget itt, az érdi galériában. Ezúttal Lőrincz Zsuzsa és Luzsicza Árpád képzőművészek közös tárlata került sorra.

Zsuzsa drótszobrai sokszor ölben, országhatárokon átkelő buszjáratokon utaznak, hogy aztán pillanatok alatt megtalálják helyüket bármilyen kiállítótérben, bármilyen alkotások között. Luzsicza Árpád zseniális egyszerűséggel fedezi fel környezetében azokat a motívumokat, amelyek jellemző színekké, formai elemekké lesznek képein, legyen az bármi: hajdanvolt kuglipálya rácsozata, utcai kockakő, vagy hegykői padtámla kékre festett íve.

A szakmaibb értékelés kedvéért – meg azért is, mert mostanság komoly megnyitőember nem hagyja idézetek nélkül a hallgatóságot – a teljesség igénye nélkül összegyűjtöttem egy csokorral az Asztal Társaság korábbi megnyitói elhangzott a gondolatokból. Ehelyütt csak egyet idézek belőlük:

Legutóbbi, a Széphárom Közösségi Térben tavaly rendezett kiállításunkon Sinkó István „drótból pókhálózott Ariadne-fonál plasztikáknak” nevezte Zsuzsa szobrait, Árpádról pedig ezt írta: „Luzsicza a városi népművész olykor esetlen-naív, olykor rafináltan vad szín- és formavilággal saját életközegét rajzol, fest a néző köré.”

Érd, 2020. július 31.

P. Boros Ilona, grafikusművész
Fotók: Novotny Tihamér

Luzsicza Árpád, Kerítéseim sorozat, akril, vászon, 2020 –
Lőrincz Zsuzsa: Portré Z. N. emlékére, drót, 2016

Luzsicza Árpád: Önarckép, akril, papír, 2002

Luzsicza Árpád: Kerítéseim sorozatból, akril, vászon, 2020 – Lőrincz Zsuzsa: Szél, színezett drót, papír, 2012

A neves cseh szerző, Jiří Mucha személyes hangvételű, nagyszabású életrajzi regénye apjáról, Alfons Mucháról, a világhírű szecessziós festő-grafikusról, az Art Nouveau mesteréről, illetve a XIX–XX. század fordulójának párizsi, amerikai, prágai művészeti életéről.

Második kiadás. Tandem Grafikai Stúdió, Budapest, 2020.
Fordította: Molnár Éva. ISBN: 963866185-2. Ára: 3900 Ft.